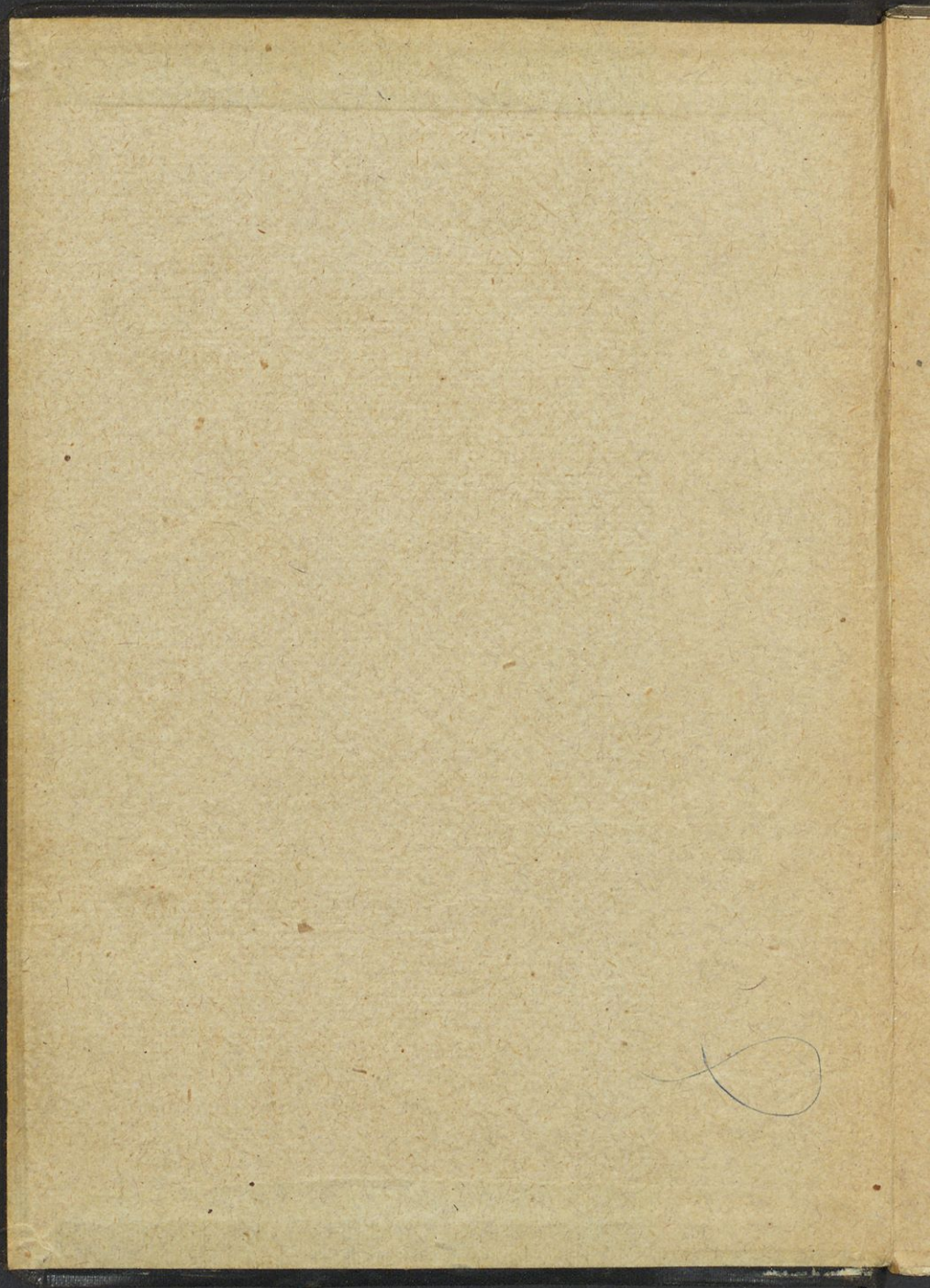

Narodna in univerzitetna knjižnica
v Ljubljani

38691

III M h

J. Gray

Izvršilni predpis

k

dokončnemu šolskemu in učnemu redu.

Izdal c. kr. deželni šolski svet za Kranjsko.

Cena vezanemu izvodu 1 K 20 h.

V Ljubljani.

Načisnila in založila „Učiteljska tiskarna“.

1908.

38691, d. (zemný št.)
III M, h;

III M h

38691

42e 10307/1957.

**Ukaz c. kr. deželnega šolskega sveta za
Kranjsko z dne 16. januarja 1907, št. 4776
ex 1906,**

**o izvršitvi šolskega in učnega reda z dne 29. septembra
1905, št. 13.200, min. ukaznik št. 49.**

V izvršitev dokočnega šolskega in učnega reda je ukrenil c. kr. deželni šolski svet na podstavi razpisa c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 29. septembra 1905, št. 13.200, m. uk. št. 49, naslednje odredbe:

Prvo poglavje.

O občih ljudskih šolah.

I. O uredbi ljudske šole.

Pomožni in pospeševalni razredi.

K § 6.

Odst. 3. Ustanovitev posebnih pomožnih razredov za nepolnočutne otroke je v zvezi s § 6, odst. 2, š. i. u. r. o pouku in vzgoji slepih in gluhtonemih otrok, sposobnih za izomiko.

C. kr. deželni šolski svet si pridržuje, da nadalje poizveduje o pouku nepolnočutnih in slaboumnih otrok, potem o pospeševalnih razredih za slabeje nadarjene otroke ter na podstavi teh poizvedeb ukrene potrebno.

Razdelitev učencev v posamezne oddelke in skupine.

K § 7.

Odst. 1 in 2. Razdelitev učencev v posamezne oddelke na takih ljudskih šolah, ki so v njih združeni otroci več starostnih stopenj v tistem razredu, oziroma njih razdelitev v nižjo in višjo skupino na enorazrednih in dvorazrednih ljudskih šolah določuje dotični normalni učni načrt z dne 25. septembra 1886, št. 2439 ex 1884.

Pouk v ženskih ročnih delih.

Okrajnemu šolskemu oblastvu je skrbeti, da na nobeni mešani ljudski šoli popolnoma ne odpade pouk v ženskih ročnih delih.

Kadar se pokaže potreba, naj nasvetuje deželnemu šolskemu svetu, da se namesti izprašana, oziroma sposobna delovna učiteljica za tako ljudsko šolo, eventualno tudi za več takih šol. Na dekliških in na mešanih ljudskih šolah nameščene učiteljice so dolžne poučevati ženska ročna dela in imajo pravico do plačila le tedaj, kadar poučujejo čez 30 ur na teden.

Kadar je nameščenih na šoli več učiteljic, določi po zaslišanju učiteljske konference šolski voditelj tisto učiteljico, oziroma tiste učiteljice, ki naj prevzamejo dotični pouk.

Posebno se opozarja na razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 13. septembra 1892, št. 2145, ki določuje, da odpade pouk v ženskih ročnih delih tudi v I. razredu petrazrednih ljudskih šol.

Kadar je pri pouku v ženskih ročnih delih v enem razredu več nego 40 učenk, ki se jim je udeleževati tega pouka, tedaj je tak razred za ta pouk razdeliti v dva oddelka. O tem, ali in kako je izvršiti delitev, razsodi okrajno šolsko oblastvo.

Telovadba.

Tudi pri telovadbi se smejo učenci v tem primeru deliti. Vendar je pri tem paziti, da se vsled pomnoženih telovadnih ur neprimerno ne obteže posamezne učne moči ali da ne narastejo normalnemu šolskemu zakladu večji izdatki.

O tem, ali in kako je izvršiti delitev, razsodi okrajno šolsko oblastvo.

Deklice se poučujejo v telovadbi, ako jih k temu zglase njih roditelji v začetku šolskega leta. Telovadbo poučujejo, kolikor je mogoče, povsod učiteljice, zlasti pa v višjih razredih. (M. u. z dne 8. junija 1883, št. 10.618, m. uk. št. 17.) Poučuje pa se telovadba samo takrat, kadar se je zanjo zglasilo več kakor 15 deklic.

Da se pri telovadnem pouku preprečijo nezgode, se odreja v zmislu razpisa c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 4. decembra 1903, št. 13.846, naslednje:

- a) Pri plezalnih vajah se smejo uporabljati le drogi iz brezhibne tvarine, če mogoče iz jesenovega lesa, ali tudi kovinske cevi, ki pa morajo imeti pred rjo varno prevlako.
- b) Telovadni učitelji ne smejo pri plezalnih vajah nikakor dopuščati, da bi učenci z rokami smučili po drogu nizdolu, ampak je zahtevati, da po predpisu preprijemljejo. Učiteljem je paziti na to, da izvršujejo učenci take vaje le v telovadnih čevljih.

Vrhutega je učitelj dolžan večkrat preiskati, je li telovadno orodje v dobrem stanju; skrbeti mora za to, da se poškodovano orodje ne uporablja, dokler se kar najhitreje ne popravi.

Na šolah, ki nimajo pokritega telovadnega prostora, sme odpasti pozimi pouk v telovadbi, vendar naj se nadomesti v tem primeru tak odpadek s tem, da se izvršujejo proste vaje med ostalim poukom in da se kolikor mogoče izkoriščajo učni odmori za telesno gibanje na prostem. Redovne vaje v šolski sobi niso dovoljene.

Natančneje o tem, zlasti dobo, za katero je ustaviti telovadni pouk, določi okrajni (mestni) šolski svet.

Na šolah, ki nimajo niti pokritega telovadnega prostora, niti primernega telovadišča, je nadomestiti telovadbo ob ugodnem vremenu s kratkimi izprehodi.

Risanje.

Delitev razreda pri pouku v risanju sme dovoliti okrajni (mestni) šolski svet praviloma samo takrat, kadar

vsled tega ne narastejo normalnemu šolskemu zakladu nobeni izdatki.

Združevanje oddelkov v skupine.

Kadar je število otrok pri veronauku, pri pouku v ženskih ročnih delih, v telovadbi, v petju in v neobveznih učnih predmetih (§ 12 š. i. u. r.) tako majhno, da bi se ne mogel opravičiti ločeni pouk, se smejo združiti tudi učenci različnih razredov, oziroma oddelkov v eno skupino; vendar ne sme pri ženskih ročnih delih tudi v taki skupini presegati skupno število učenk 40.

Ob sestavi take skupine je paziti na to, da se združijo le taki učenci, ki ne kažejo prevelikih razlik v svoji starosti, svoji telesni sposobnosti, svojih zmožnostih in svoji predizobrazbi. V ostalem se priporoča za sestavo takih skupin slično postopanje, kakršno določa učni načrt za sestavo oddelkov v drugih učnih predmetih.

Število skupin, ki jih je sestaviti, in število tedenskih ur za te skupine določi od primera do primera deželni šolski svet po nasvetu okrajnega šolskega oblastva, pri veronauku sporazumno z dotičnim cerkvenim oblastvom.

Hoja ponavljalnih učencev v vsakdanjo šolo.

Na željo roditeljev ali njih namestnikov se šoloobveznim ponavljalnim učencem po dovršenem dvanajstem letu ne more zabraniti, da bi ne hodili še nadalje v vsakdanjo šolo do dopolnjenega štirinajstega leta.

Ženski odbor.

Odst. 3. Je li ustanoviti ženski odbor za pospeševanje pouka v ženskih ročnih delih, razsodi z ozirom na krajne razmere okrajno šolsko oblastvo.

Ženskemu odboru je zlasti naloga, da preskrbi ubogim učenkam stvarino za ženska ročna dela in druge pripomočke. Pri tem se je držati pravila, da ostanejo izvršena dela v vsakem primeru last učenke, ki jih je izvršila; zato ni dovoljeno, da bi se učenkam stvarina za delo samo posojala, potem pa terjala oddaja izvršenih del.

Ob sestavi podrobnih učnih načrtov za ženska ročna dela imej ženski odbor, ako obstoji, posvetovalen glas.

Tudi se sme katerikoli odborovi članici, ki jo določi ženski odbor sam (tam, kjer je več dekliških šol, tudi več članicam) priznati pravica, da prisostvuje pri pouku v ženskih ročnih delih; vendar pa ta članica ni upravičena, da bi posegala v pouk ali glede poučevanja kaj ukazovala ali odrejala.

Preizkušnje iz veronauka in verske vaje.

K § 9.

Odst. 1. Odredbe cerkvenih oblastev o preizkušnjah iz veronauka v zmislu ministrskega razpisa z dne 28. junija 1869, m. uk. št. 60, o verskih vajah in o posebnem pripravljalnem pouku v zmislu odst. 3 ministrskega razpisa z dne 22. decembra 1876, št. 11.355, m. uk. št. 2 ex 1877, je vsaj 8 dni poprej naznaniti okrajnemu šolskemu oblastvu.

Kadar okrajno šolsko oblastvo in cerkveno oblastvo (župni ali dekanjski urad, oziroma načelnštvo izraelske bogočastne občine) ne soglašata o izdanih odredbah, je izprositi ukazila deželnega šolskega sveta.

Pouka prosti dan ob verskih vajah.

K § 10.

Odst. 1. Dneve za prejem svetih zakramentov izpovedi in obhajila za katoliške učence določi, oziraje se na krajne razmere, šolski voditelj sporazumno z veroučiteljem, ki se naj v ta namen sporazumi tudi z dušnim pastirstvom.

Dotičnim učencem je dati v ta namen pouka prosto ali ves dan ali en popoldan z naslednjim dopoldnevom. (M. r. z dne 8. novembra 1880, št. 15.905, m. uk. št. 34). Za prejem samo svetega zakramenta izpovedi je dati učencem prosto samo pol dneva. Pri tem je okrajnemu šolskemu oblastvu paziti na to, da ob dneh prejema svetih zakramentov niso pouka prosti oni razredi, ki v njih ni nobenega ali ne več nego četrtna izpovedancev ali obhajancev.

Odst. 2. in 3. Pri sklepih učiteljske konference v zmislu § 10, odst. 2, š. i. u. r. se je ozirati na to, da se na

večrazrednih ljudskih šolah nadzorujejo učenci v primernem obsegu in da se nadzorovanje načeloma ne nalaga pomožnim in postranskim učnim močem, kakor na primer učiteljicam za ženska ročna dela.

Pouk v neobveznih predmetih.

K § 12.

O d s t. 1. Za uvedbo pouka v neobveznih predmetih, ki jih navaja § 12 š. i. u. r. (v drugem deželnem jeziku, v goslanju in v ročni spretnosti za dečke), je treba dovolila c. kr. deželnega šolskega sveta.

Dotičnim prošnjam je priložiti:

- a) Dokazilo o potrebni sposobnosti učne moči, ki bo poučevala;
- b) podrobni učni načrt z učnim smotrom, z učivom in z razdelitvijo učiva na posamezne razrede, oziroma oddelke in skupine;
- c) urnik glede števila tedenskih ur in glede letne dobe;
- č) učno knjigo za uporabo pri pouku;
- d) izkaz o številu učencev, ki se žele udeleževati pouka.

Pri tem veljaj pravilo, da se sme pouk v neobveznem predmetu uvesti samo tedaj, kadar se zgledi zanj vsaj 15 (na meščanskih šolah 10) učencev ali učenk.

Učenci se ne smejo siliti, da bi kakorkoli prispevali ali plačevali za te neobvezne predmete.

O d s t. 2. Sprejemajo se s privolilom roditeljev ali njih namestnikov učenci najvišjih starostnih stopenj za dobo enega šolskega leta, ako ne ugovarja učiteljski zbor z ozirom na vedenje, pridnost in napredek teh učencev.

Kadar se uvede pouk v ročni spretnosti za dečke, mora šolska občina preskrbeti potrebno orodje in tvarino za delo, ako tega ne dajo šolski dobrotniki na razpolago. V tem primeru je priložiti prošnji za uvedbo dotično pravnoobvezno izrecilo šolske občine v zmislu min. razpisa z dne 21. septembra 1886, št. 6810, m. uk. št. 58.

Predmeti, izvršeni pri pouku v ročni spretnosti, so last dečka, ki jih je izvršil.

Uspehe učencev v neobveznih predmetih je klasificirati v katalogu in v šolskih naznanilih.

Nagrada učiteljem za pouk se določi iz normalnega šolskega zaklada sporazumno s kranjskim deželnim odborom.

Ta določila ne veljajo za nešolsko postransko poučevanje, kolikor je to dopuščeno po § 126 š. i. u. r.

Predpisi o šolskih vrtih. Pouk v kmetijstvu.

K § 13.

O d s t. 2. Okrajna šolska oblastva naj skrbе po § 63 državnega zakona o ljudskih šolah in po § 2, odst. 2, m. u. z dne 19. julija 1875, št. 2868, dež. zak. št. 22, zlasti pa ob uradnem poslovanju, ki se ima vršiti po § 20 tega m. u., da se v kmečkih občinah pri vsaki šoli po možnosti napravi šolski vrt.

O d s t. 3. Pouk na šolskem vrtu je uravnati tako, da se privzamejo k delom na vrtu učenci od petega šolskega leta nadalje po skupinah, najprimerneje v zvezi z ostalim učnim časom, vsak otrok, ako mogoče, po eno uro na teden.

Pri sadjarstvu in trtoreji je dajati delo predvsem dečkom, pri zeljenadarstvu in cvetličarstvu deklicam. V katerem obsegu se udeležujejo šolski otroci samoročno vrtnih del, je odvisno od njih sposobnosti in od njih individualnih razmer.

Kadar je z deli na šolskem vrtu združen kmetijski pouk v zmislu razpisa deželnega šolskega sveta z dne 24. decembra 1903, št. 3440, v izrednih urah na podstavi urnika, ki ga odobri okrajni šolski svet, gre učitelju nagrada po razmerju povprečnega kredita, ki je v ta namen na razpolago normalnemu šolskemu zakladu.

Kadar se naslanja pouk v prirodoznanstvu na dobro in pravilno urejen šolski vrt, sme učitelj v poletnih mesecih, kolikor dopuščajo vreme in učne potrebe, poučevati učence najvišjih skupin, oziroma razredov včasih eno tedensko prirodoznanstveno uro na šolskem vrtu.

O d s t. 4. Za napravo, oskrbovanje in uporabo šolskega vrta je merodajno navodilo z dne 19. februarja 1895, št. 858.

Mladinske igre in telesne vaje.

K § 14.

Odst. 1. Mladinske igre naj bodo prikladne krajnim razmeram; zato se je ozirati pri dečkih zlasti na igre z žogo in na balinanje, pri deklicah na okretne igre.

Za napravo igrališč in za ostale stroške mora skrbeti šolska občina.

Okrajnim šolskim oblastvom se naroča, da pazijo ob vseh danih prilikah, tako ob ustanavljanju šol, ob zidanju novih šol, ob razširjanju šolskih poslopij i. dr., da se pripravijo telovadišča in igrališča.

Pri šolah z večjimi šolskimi dvorišči je delovati na to, da so dvorišča mladini za igranje na razpolago.

Predstoječa določila veljajo zmiselno tudi za gojitev telesnih vaj, zlasti plavanja in drsanja na ledu.

Poldnevni pouk.

K § 15.

Odst. 2. in 3. Kadar se nasvetuje uvedba poldnevnega pouka, je okrajnim šolskim oblastvom upoštevati, da je ta način poučevanja le izjema, ki jo sme dovoliti c. kr. deželni šolski svet samo na enorazrednih ljudskih šolah ali v nižjih razredih večrazrednih šol na kmetih v primerih, kadar bi bilo potrebno razširjenje šole ali pomnoženje učnih sob združeno z velikimi žrtvami davkoplačevalcev.

Kot začasno odpomoč v izrednih primerih, n. pr. kadar oboli kaka učna moč, sme okrajno šolsko oblastvo uvesti poldnevni pouk za dobo največ dveh mesecev. Dotično odredbo je naznaniti c. kr. deželnemu šolskemu svetu.

Dovolilo za daljšo dobo si pridržuje tudi v takih primerih c. kr. deželni šolski svet.

Pri obravnavah o zidanju novih ali razširjenju obstoječih šolskih poslopij v zmislu § 20 m. u. z dne 19. julija 1875, dež. zak. št. 22, naj se okrajna šolska oblastva ozirajo na uvedbo celodnevnega pouka.

Urniki.

K § 17.

Odst. 1. Ob sestavi urnikov se je z ozirom na § 27 m. u. z dne 19. julija 1875, dež. zak. št. 22, ravnati po naslednjih načelih:

1. Predmete, ki zahtevajo od učencev zlasti zbranih misli ali večjega duševnega navora (veronauk, računstvo, jezikovni pouk), je nastaviti na dopoldanske ure, pri pol dnevnem pouku na prve ure poldneva. Vaje v mišljenju se morajo vedno menjavati z bolj mehaničnimi opravili. (Prim. ukazila k § 135, odst. 3, š. i. u. r.)

2. Za risanje, pisanje in ženska ročna dela je nastaviti najsvetlejše dnevne ure, torej v dobi kratkih dni zadnje dopoldanske ali prve popoldanske ure.

3. Na višji stopnji se risanje in ženska ročna dela poučujejo lahko v dveh zaporednih urah; na srednji stopnji je dovoljeno uporabljati namesto dveh polur za risanje in petje eno celo uro.

Razen tega velja načelo, da se ne sme nobenemu predmetu v tistem razredu ali oddelku odkazati istega dne več nego ena ura. V prvem šolskem letu se mora predmet vedno, v drugem šolskem letu praviloma menjavati vsake pol ure.

4. Dovoljeno je, da se pri pouku po oddelkih izbere za tiho opravilo drugi predmet nego tisti, ki se v njem neposrednje poučuje drugi oddelek, zakaj izkušnja je dokazala, da se manj moti oddelek s takim opraviлом med časom, ko se poučuje drugi oddelek neposrednje v drugem predmetu. Posebno velja to za računstvo.

5. Urnik bodi kar največ pregleden. Predmeti naj se kolikor mogoče vrste enakomerno drugi za drugim, da se učenci in učitelji lahko privadijo dnevnemu redu.

6. Šolski voditelji naj primerno poskrbe na urniku, da se izpolnijo ure za veronauk, ki bi utegnile odpasti, in sicer tudi tedaj, kadar katehetu kot dušnemu pastirju ni bilo mogoče vnaprej naznaniti, da izpade ura za veronauk. Na morebitne želje katehetov kot dušnih pastirjev zaradi nado-

mestitve izpadlih ur za veronauk v okviru § 135, odst. 3, š. i. u. r. se je kar največ ozirati. (Prim. tudi § 121 š. i. u. r.)

7. Priporoča se, da sestavi okrajna učiteljska konferenca vzorne urnike za posamezne šolske kategorije v okraju. Te urnike naj presodi okrajni šolski nadzornik in odobri okrajno šolsko oblastvo z izpremembami, ki bi bile morda potrebne. Šolam, ki uporabljajo te vzorne urnike, jih ni treba vsako leto predlagati okrajnemu šolskemu svetu. Potrdila zanje je zaprositi le ob morebitnih izpremembah.

Učila.

K § 18.

Odst. 2. Zaznamek učil, ki so potrebna na ljudskih in meščanskih šolah, se izda, ko izreče o njih deželna učiteljska konferenca svoje mnenje.

Odst. 3. Na isti podstavi se bodo določile povprečnine, ki so potrebne za vzdrževanje in pomnoževanje učilske zbirke in knjižnice. Dokler se to ne določi, naj skrbe okrajna šolska oblastva, da se vsaka šola preskrbi z učili in samoučili, ki so predpisana v § 18 š. i. u. r., na kar je natanko paziti pri nadzorovanju.

Tudi se je ozirati na nabavo slik za svetopisemsko zgodovino in za liturgiko.

Ni dovoljeno, da bi se anatomske stenske table uporabljale za olepšavo šolskih prostorov in se razen dotičnega učnega časa razpostavljale na ogled. (M. r. z dne 12. junija 1880, št. 9075.)

Okrajni šolski sveti naj se prepričajo ob pregledovanju proračuna o stvarnih šolskih potrebčinah (§ 17, točka 8, zakona z dne 9. marca 1879, dež. zak. št. 13), so li krajni šolski sveti sprejeli v proračun zneske, ki so potrebni za nabavo učil, eventualno naj c. kr. okrajni šolski svet uradoma ukrene, kar je v tem oziru treba.

Visokost tega zneska se ravna vobče po stanju že obstoječe zbirke, po denarni zmožnosti šolske občine, po posebnih potrebah šole in po številu razredov.

Kot najmanjša izmera za visokost tega zneska veljaj naslednja potrebščina dotlej, dokler se ne določijo povprečnine na podstavi prej omenjenega zaznamka v namen vzdrževanja in pomnoževanja učilske zbirke in knjižnice:

Kategorija šole	Kron	
	za	
	učila	knjige
Enorazredna šola	20	10
dvorazredna šola	25	15
trirazredna in štirirazredna šola	40	20
petrazredna in šestrazredna šola	60	25
za vsak nadaljnji razred več za	20	5
samostojna meščanska šola . .	100	50

Pravtako naj pazi okrajni šolski svet, ali so se resnično uporabili zneski, ki so bili sprejeti v proračun o stvarnih šolskih potrebščinah za nabavo učil in knjižničnih knjig. O tem naj poročajo šolska vodstva na koncu solčnega leta okrajnemu šolskemu oblastvu.

Okrajni (mestni) šolski svet naj predloži vsako leto in sicer do konca septembra deželnemu šolskemu svetu izkaz o prirastku in odpadku učil na vseh javnih šolah z uporabo obrazca 60.

Učila je izbrati kolikor mogoče sporazumno z okrajnim šolskim nadzornikom.

Ob nakupovanju učil je v zmislu min. razpisa z dne 29. septembra 1905, št. 18.200, m. uk. št. 50, vsekdar dajati prednost domačim izdelkom nasproti inozemskim, kadar ugajajo po kakovosti in ceni.

Samoučila.

K § 19.

O d s t. 3. Deželni šolski svet odreja s tem, da bodi na večrazrednih ljudskih šolah pri roki zbirka predpisanih samoučil, kakor jo navaja § 19, odst. 3, š. i. u. r., in naroča okrajnim šolskim oblastvom, da skrbе za to, da bodo tej odredbi ustrezali krajni šolski sveti. Vrste zvezkov, ki jih je uporabljati v posameznih šolskih kategorijah in za vsak učni predmet po različnih učnih stopnjah, določi c. kr. deželni šolski svet s posebnim razpisom.

O d s t. 4. Krajni šolski sveti imajo nadalje dolžnost, da preskrbe ubogim otrokom predpisane učne knjige in berila, pisalna in risalna sredstva ter najpotrebnejše pripomočke za delovni pouk proti poznejšemu povračilu od domovinske občine.

Glede teh nabav za otroke imovitih slojev se opozarja na zadnji odstavek § 19 š. i. u. r. s pristavkom, da bi bilo priporočati, da se zaradi enakomernosti nabavijo samoučila za vse otroke domovinske občine, za uboge na stroške domovinske občine, za druge na stroške roditeljev ali njih namestnikov, vendar v zadnjem primeru neprisiljeno.

V posnemanje se priporoča navada nekaterih krajnih šolskih svetov, ki postavljajo v proračun o stvarnih šolskih potrebščinah potrebne zneske za nabavo vseh učnih knjig in beril, pisalnih in risalnih sredstev in delovne tvarine za ženska ročna dela ter jih razdele vsem šolskim otrokom brez izjeme. Na ta način pridejo vsi šolski otroci najhitreje in vselej pravočasno do vseh predpisanih in enakomernih samoučil. Priporoča se, da izroči krajni šolski svet za samoučila proračunjeni znesek šolskemu voditelju v namen njih nabave proti obračunu.

Za določitev samoučil naj se osnujejo pri okrajnih učiteljskih konferencah oddelki, obstoječi iz učiteljev dotičnih šolskih kategorij.

Poročilo o učnih knjigah in berilih ter o drugih samoučilih, ki jih je izbrala okrajna učiteljska konferenca, je predlagati deželnemu šolskemu svetu v odobrenje v zmislu § 8, odst. 2, drž. zak. o ljud. šolah nemudoma po konferenci, ločeno od poročila o vršitvi okrajne učiteljske konference, eventualno je poročati nikalno.

Glede prednosti, ki gre domačim izdelkom, se opozarja na ukazila k § 18.

II. O šolski obveznosti.

Šolski okoliš.

K § 21.

Okrajnim šolskim oblastvom se naroča, da natanko presodijo popise šolskih okolišev in se prepričajo, so li vse občine, kraji, krajni deli in posamezne hiše všolane v šolske okoliše.

Okrajni šolski sveti naj sestavijo za svoj šolski okraj šolski kataster, ako ga še nimajo, in naj ga imajo vedno v preglednosti. Uredba šolskega katastra mora ustrezati navodilom, ki so bila v tej stvari izdana s tukajšnjim razpisom z dne 26. februarja 1906, št. 4198 ex 1902.

Popis šoloobveznih otrok in šolska matica.

K § 22.

1. Popis šoloobveznih otrok (§ 18 zakona z dne 21. aprila 1873, dež. zak. št. 21, § 4, točka 6, zakona z dne 9. marca 1879, dež. zak. št. 13, in točka 1 razpisa deželnega šolskega sveta z dne 8. oktobra 1870, št. 316) izvrši krajno šolsko oblastvo ali organ, ki mu je to po zakonu poverjeno (pisatelj matice) pred začetkom šolskega leta po vaseh od hiše do hiše.

Da se noben šoloobvezni otrok ne odtegne popisu, je ob šolskem popisovanju po krajni navadi opozoriti roditelje na določila omenjenega § 18. Ta se glase: „Kdor otroka prikrije zapisovanju ali zastran njega pove kaj neresničnega,

se kaznuje z globo od 2 do 40 K ali, če ne more plačati, z zaporom od 1 do 4 dni.“

Glede otrok, ki že hodijo v šolo, služi šolskemu popisovanju za podstavo šolska matica; zato je popisati zlasti take otroke, ki nanovo vstopijo v šolo ali ki so se med šolskim letom priselili v šolski okoliš, pa tudi take, ki je o njih glede sprejema v šolsko matico kak dvom.

Za presojo o posledkih šolskega popisovanja služijo izpiski iz rojstnih in mrtvaških matic in iz zaznamkov tujcev v občinah. Cerkvena in posvetna oblastva, ki jim je poverjeno pisati rojstne in mrtvaške matice, morajo izdati krajnemu šolskemu oblastvu ali organu, ki mu je po zakonu poverjeno pisati šolsko matico, na zahtevanje potrebne izpiske iz krstnih in mrtvaških matic z vsemi potrebnimi podatki (rojstni podatki, ime roditeljev ali njih namestnikov itd.) brezplačno in pristojbin prosto.

Občinski uradi morajo šolske otroke, ki so se med šolskim letom priselili v šolski okoliš, na podstavi zaznamka tujcev o pravem času naznaniti krajnemu šolskemu svetu v posebnem zaznamku, ako se njih priselitev ni že prej uradno naznanila pisatelju matice. Pravitako so občinski uradi dolžni vsak odhod šoloobveznih otrok v najkrajšem času naznaniti krajnemu šolskemu oblastvu.

V prigled pravilnega šolskega popisovanja služijo tudi posledki zadnjega ljudskega štetja. Po okolišnih je svetovati, da se ti posledki uporabijo za primerjanje, da se tako odstranijo morebitne nepravilnosti ob sestavi šolske matice. Pravitako se lahko za primerjanje uporabijo zapiski hiš, ki jih je dobiti pri c. kr. davčnih uradih.

Kadar biva šoloobvezni otrok v drugem šolskem okolišu, je naznaniti njegove rojstne podatke šolskemu oblastvu v otrokovem bivališču.

Umrle šoloobvezne otroke je prijaviti domovinski občini.

Kadar šolskemu voditelju ni poverjeno pisati šolsko matico, mu je dano na prosto voljo, da se udeleži šolskega popisovanja, ki se mora vršiti od hiše do hiše.

Za šolsko popisovanje je uporabljati obrazec 1 b.

V ljubljanskem mestnem šolskem okraju mora c. kr. mestni šolski svet, ki obsega področje krajnega in okrajnega

šolskega sveta, za šolsko popisovanje od hiše do hiše kakor doslej uporabljati posebno šolsko popisovalno polo.

2. Šolska matica. Krajni šolski svet, oziroma šolski voditelj ali organ, ki mu je po zakonu poverjeno pisati šolsko matico (§ 23 š. i. u. r.), je potem dolžan sestaviti, oziroma popraviti šolsko matico in sicer po letnikih tako, da sestavi novo matico le za tiste otroke, ki vstopijo v šolo-obvezno dobo, za druge otroke pa je zgolj le popraviti že obstoječo matico dotičnega letnika.

Šolska matica mora obsegati naslednje razpredelke, in sicer:

- a) Rodbinsko in krstno ime otrokovo;
- b) kraj, deželo, leto in dan rojstva;
- c) domovinsko občino in domovino;
- č) veroizpovedanje in
- d) materin jezik;
- e) stanje o cepljenju koz in zdravstveno stanje otrokovo;
- f) bivališče otrokovo;
- g) ime, stan in bivališče očeta, eventualno matere in variha (eventualno sovariha); varstveno oblastvo;
- h) čas vstopa otrokovega v javno šolo sploh in posebej v dotično šolo, čas izstopa otrokovega iz te šole pred odpustom iz šolske obveznosti (z navedbo vzroka) in čas izbrisa otrokovega iz šolske matice (§§ 28 in 29 š. i. u. r.);
- i) napoved nazadnje obiskovanega razreda ali oddelka;
- j) napoved, ali in zakaj je otrok po § 23 drž. zak. o ljud. šol., oziroma po § 19 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, oproščen hoje v javno ljudsko šolo;
- k) opomnjo.

Ob novi sestavi šolske matice se priporoča, da se ločijo imena učencev po všolanih krajih in krajnih delih in se potem vpišejo v abecednem redu, razvrščeni po času.

Šolski matici je pridejati skupni pregled o vseh šoloobveznih in svojo šolo pohajajočih vsakdanjih in ponavljalnih učencih ter o šoloobveznih otrocih, ki so po § 23 drž. zak. o ljud. šol., oziroma po § 19 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, oproščeni hoditi v svojo javno ljudsko šolo, da morejo biti, kadar bi se zahtevalo, potrebni statistični podatki vsak čas na razpolago šolskim oblastvom in

nadzorovalnim organom. Ta skupni pregled mora sestaviti šolski voditelj, in sicer brez pravice do posebnega plačila.

V šolskih občinah s pogosto menjavo in velikim številom učencev se priporoča, da se doda šolski matici tudi **k a z a l o**.

Vsako izpremembo o stanju šoloobveznih otrok (šolskega popisovanja) je za vsak primer posebej vpisati v šolsko matico in v skupni pregled.

Za pisanje šolske matice naj se praviloma uporabljajo vezane knjige z uporabo izpremenjenega obrazca **2 b**.

V šolskih okoliših, ki v njih šoloobvezni otroci pogosto dohajajo in odhajajo (n. pr. v večjih mestih in tvorniških krajih), sestoji šolska matica lahko tudi iz posameznih listov po obrazcu **3 b**.

Vendar more tako uredbo dovoliti le okrajni šolski svet.

Šolsko matico iz posameznih listov je vedno hraniti v mapi.

V zmislu točke 1 m. u. z dne 12. februarja 1884, št. 23.722, m. uk. št. 4 ex 1884, je vpisati v šolsko matico vse otroke, ki so v šoloobvezni dobi in bivajo v šolski občini, torej ne samo šolopohajajočih otrok.

Kadar torej otroci, ki so v šoloobvezni dobi, bivajo v tuji šolski občini z namenom, da hodijo v šolo, tedaj spadajo v šolsko matico le-te šolske občine, ne v ono domovinske šolske občine.

Pisanje šolske matice.

K § 23.

O d s t. 2. Kadar je prevzel šolski voditelj pisanje šolske matice za primerno plačilo, naj se pogoji tega prevzetja protokolarično določijo na podstavi dogovorov med krajnim šolskim svetom in šolskim voditeljem.

Zapisnik je predložiti c. kr. okrajnemu šolskemu svetu na vpogled.

Pregledni in posebni zaznamek šoloobveznih otrok.

K § 24 in § 35.

Na podstavi šolskega popisovanja, oziroma šolske matice sestavi krajni šolski svet dva zaznamka: **p r e g l e d n i**

zaznamek (po obrazcu 4 b), obsegajoč imena vseh v šolskem okolišu bivajočih otrok, ki so po zakonu dolžni hoditi v svojo ljudsko šolo (§ 35 š. i. u. r.), in posebni zaznamek (po obrazcu 5 b), obsegajoč otroke, ki so zaradi duševne ali telesne napake ali ker hodijo v drugo šolo ali ker se poučujejo doma, po zakonu oproščeni hoditi v šolo, v katero bi bili dolžni hoditi (§ 19 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, in § 24 š. i. u. r.).

Pregledni zaznamek se izroči po § 35 dokončnega š. i. u. r. voditelju šole osem dni pred začetkom sprejemanja učencev. Zaznamek bodi podstava za sprejemanje učencev. Posebni zaznamek pa se predloži takoj v začetku šolskega leta okrajnemu šolskemu svetu.

Te zaznamke prirejati je dolžan pisatelj matice.

Izročitev preglednega zaznamka odpade, kadar šolski voditelj sam piše šolsko matico.

Ravnatelj in voditelji vseh v šolskem okraju ležečih javnih in zasebnih srednjih šol in drugih okrajnemu šolskemu oblastvu ne podrejenih izobraževališč, ki so vsled hoje vanje v šoloobvezni dobi stoječi otroci po zakonu oproščeni hoditi v ljudsko šolo, morajo takoj po začetku šolskega leta izročiti okrajnemu šolskemu oblastvu zaznamek vseh otrok, ki so v šoloobvezni dobi in so bili sprejeti v njim podrejeni zavod (obrazec 6 b).

Izstop takih otrok, ki zapuste zavod pred dovršeno šolsko obveznostjo in ne vstopijo neposrednje v drugi zavod, ki ne spada v kategorijo ljudske šole, je naznaniti naravnost pristojnemu okrajnemu šolskemu oblastvu (obrazec 7 b).

Vsak tak primer je takoj po izstopu naznaniti in v izpisku zabeležiti v razrednem katalogu.

Zaznamek šol, ki nadomeščajo ljudskošolski pouk.

K § 25.

Odst. 2. Na Kranjskem ta čas ni takih šol. (Prim. ukazila k § 47 š. i. u. r.)

Udeležba nepolnočutnih in pohabljenih šoloobveznih otrok pri ljudskošolskem pouku.

K § 26.

Od st. 2. Pri otrocih, ki imajo kako duševno ali telesno napako, a se udeležujejo šolskega pouka, je to označiti v razrednem katalogu v rubriki „opomnja“.

O tem, kako je poučevati nepolnočutne ali slaboumne otroke, se posvetuje najprej učiteljska konferenca; njene nasvete predloži šolski voditelj okrajnemu šolskemu oblastvu v odobrenje.

Ako se zahteva za tak pouk nagrada, kar se lahko stori zlasti tedaj, kadar se poučuje izven ostalega učnega časa ali kadar je pouk združen s posebnim trudom, mora okrajno šolsko oblastvo predložiti svoje tozadevne nasvete deželnemu šolskemu svetu ter priložiti mnenje okrajnega šolskega nadzornika. (Prim. § 6 š. i. u. r.)

Oprostitev od pouka v obveznih učnih predmetih.

K § 27.

Zaznamek šolskih otrok, ki zanje prosijo njih roditelji, da bi se oprostili od pouka v obveznih učnih predmetih, je predložiti okrajnemu šolskemu oblastvu po obrazcu **61 b.**

Z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 11. decembra 1896, št. 625, se je uvedel od začetka drugega polletja 1896/97 na vseh štirirazrednih in večrazrednih javnih občin ljudskih šolah s slovenskim učnim jezikom nemški in na vseh štirirazrednih in večrazrednih javnih občin ljudskih šolah z nemškim učnim jezikom **slovenski** jezik od tretjega šolskega razreda pričnši kot obvezen učni predmet na podstavi normalnih učnih načrtov z dne 25. septembra 1886, št. 2439 ex 1884.

Od tega pouka sme izjemoma oprostiti pristojni c. kr. okrajni šolski svet, oziroma c. kr. mestni šolski svet v Ljubljani le tiste učence in učenke, ki vstopijo iz druge dežele v četrti ali višji ljudskošolski razred domače javne ljudske

šole ali kadar roditelji ali njih namestniki sicer navedejo posebnega ozira vredne razloge.

Kako hodijo v šolo potovalni otroci.

K § 31.

Odst. 3. Ker je krošnjarjem in osebam, ki izvršujejo kako potovalno opravilo, z razpisom najvišjega policijskega oblastva z dne 16. septembra 1853, št. 12.688, prepovedano jemati s seboj otroke pod 14 leti, so le-ti dolžni, da puste svoje ali svojemu nadzorstvu podrejene otroke ob nastopu potovanja v svojem rednem bivališču. Kadar bi se za tako bivališče ne moglo poizvedeti, je otroke izročiti domovinski občini.

Zadnja, oziroma občina, kjer bivajo ti otroci, je dolžna skrbeti za njih pouk in vzgojo (§ 24 zakona z dne 3. decembra 1863, drž. zak. št. 105, o uravnavi domovinskih razmer).

Kako hodijo v šolo otroci inozemcev in otroci ogrskega državljanstva.

K § 32.

Odst. 1. Določila k § 31 š. i. u. r. veljajo tudi za inozemce, ki izvršujejo kako potovalno opravilo.

Le-ti ne smejo jemati otrok pod 14 leti s seboj na potovanje, drugače se ravna z njimi kakor z odgonci po § 2, odst. 5, zakona z dne 27. julija 1871, drž. zak. št. 88.

Inozemce, ki bivajo vse poletje v enem kraju in tam izvršujejo kako stalno opravilo, je šteti za take, ki bivajo v tuzemstvu, zato je z njihovimi otroki ravnati po § 32, odst. 1, š. i. u. r.

Otroke ogrskega državljanstva je vsled razpisa c. kr. ministrstva za bogočastje in nauk z dne 10. julija 1901, št. 18.651 (r. dež. šol. sv. z dne 17. avgusta 1901, št. 2295) presoјati samo po tuzemskih šolskih zakonih in sicer brez ozira na to, je li morda dotični otrok po svojih domovinskih zakonih že zadostil šolski obveznosti ali ne.

III. O sprejemu v ljudsko šolo.

K § 34.

O d s t. 1. Kraj, dan in uro sprejemanja učencev je razglasiti tudi na koncu šolskega leta v šoli, oziroma v razredih.

O d s t. 2. Krajnemu šolskemu svetu se pušča na voljo, da izposluje za razglašenje sprejemanja učencev cerkveno oznanilo.

Kadar je v šolski občini več šolskih okolišev, naj krajni šolski svet v oznanilu, ki ga predpisuje § 34 š. i. u. r., navede te okoliše.

Ako otroci niso sprejeti v prvih o s m i h dneh šolskega leta v javno ljudsko šolo, niti niso zakonito oproščeni hoje v šolo (§§ 19 in 20 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21), naj krajni šolski svet po § 22 omenjenega zakona opomni njih roditelje na njihovo dolžnost (o b r a z e c 8 b). Ako se taki otroci ne sprejmo v naslednjih treh dneh v šolo, zapadejo njih roditelji globam in zapornim kaznim, določenim v navedenem zakonu.

O sprejemanju šoloobveznih ponavljalnih učencev se naroča krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom v zmislu razpisa deželnega šolskega sveta z dne 5. aprila 1906, št. 1602, da morajo vprihodnje ravnati s šoloobveznimi ponavljalnimi učenci glede njih sprejema v šolo v začetku šolskega leta kakor s šoloobveznimi vsakdanjimi učenci in da jim je torej postopati v tem oziru v zmislu § 22 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, oziroma §§ 33 in 41 š. i. u. r.

Kadar torej šoloobvezni ponavljalni učenci, ki zaradi njih ni razloga za oproščenje (§§ 19 in 20 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21), niso sprejeti v prvih o s m i h dneh šolskega leta v javno ljudsko šolo, naj krajni šolski svet opomni roditelje ali njih namestnike na njihovo dolžnost (o b r a z e c 8 b).

Ako ne pošljejo v nadaljnjih treh dneh šoloobveznega ponavljalnega otroka v šolo, zapadejo kaznim, določenim v § 22 navedenega zakona.

Sprejem šoloobveznih otrok iz tujih šolskih okolišev.

K § 36.

O d s t. 1. Po § 11 zakona, z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, se smejo otroci, ki bivajo zunaj šolskega okoliša, sprejemati v šolo le tedaj, kadar se vsled tega ne prekorači pri celodnevnem pouku število 80, pri poldnevnem pouku število 100 otrok v razredu (§ 11 drž. zak. o ljud. šol.) in ako se vrhutega ne prenapolnijo učne sobe.

Da se zapreči prenapolnjenje, naj poizve krajno šolsko oblastvo, za koliko učencev je v vsaki učni sobi potrebnega zračnega prostora v zmislu § 8 m. u. z dne 19. julija 1875, št. 2868, dež. zak. št. 22.

Sprejem otrok, ki še niso šoloobvezni.

K § 37.

O d s t. 1. Otroke, ki še niso šoloobvezni in ki so pri njih dani pogoji, navedeni v § 37 š. i. u. r., oziroma v § 11 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, je sprejeti le tedaj, kadar se vsled tega ne prenapolnijo učne sobe.

Sprejemni vpisniki.

K § 40.

O d s t. 1. in 6. Podatki, ki jih je poizvedeti po § 40 š. i. u. r. ob sprejemu v šolo, se vpišejo na večrazrednih ljudskih šolah v posebne sprejemne vpisnike (o b r a z e c 9 b).

Dolžnost naznanjati stanje o cepljenju koz nanovo sprejetih učencev.

O d s t. 2. Z ministrskim razpisom z dne 9. junija 1891, št. 9043, oziroma z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 14. junija 1891, št. 1111 (Heinz, str. 126) predpisani zaznamek o cepljenju koz v šolo nanovo sprejetih otrok je predložiti okrajnemu (mestnemu) šolskemu svetu v enem mesecu po začetku šolskega leta (o b r a z e c 10 b).

Otroci brez variha.

Odst. 3. Imena otrok brez variha je naznaniti pristojnemu varstvenemu sodišču (o b r a z e c 11 b).

Zaznamek sprejetih otrok, ki niso vpisani v šolski matici.

K § 41.

Odst. 2. V § 41, odst. 2, š. i. u. r. omenjeni zaznamek otrok, ki so bili sprejeti v ljudsko šolo, dasi niso vpisani v šolski matici, je sestaviti z uporabo o b r a z c a 12 b.

Zaznamovanje otrok v Ljubljani.

K § 42.

Odst. 1. C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani se odveže dolžnosti, izročiti šolskemu vodstvu zaznamek šoloobveznih otrok (§ 35 š. i. u. r.). Nasprotno se zaukazuje voditeljem vseh javnih in zasebnih ljudskih in meščanskih šol všteti v vadnice, da naznanijo takoj po končanem sprejemu c. kr. mestnemu šolskemu svetu vse v šolo sprejete otroke. V ta namen je uporabljati sprejemne vpisnike, omenjene v § 40 š. i. u. r. (o b r a z e c 9 b), oziroma izkaze, predpisane v § 50 š. i. u. r. (o b r a z e c 16 b).

Odst. 2. C. kr. mestni šolski svet mora ukreniti, kar je primerno, da se hitro in zanesljivo poizvedo tisti otroci, ki ne zadoščajo svoji zakoniti dolžnosti.

Preselitev šoloobveznih otrok.

K § 43.

Kadar izve krajno šolsko oblastvo med šolskim letom, da se je preselil šoloobvezen otrok iz domačega v tuj šolski okoliš, mora po § 23 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, to naznaniti dotičnemu krajnemu šolskemu svetu; kadar pa nasprotno izve, da se je doselil šoloobvezen otrok iz drugega v domači šolski okoliš, naj ga takoj vpiše v zaznamek otrok, ki so po zakonu dolžni hoditi v ljudsko šolo (§ 35 š. i. u. r.), oziroma v popis šoloobveznih otrok in v šolsko matico (§ 22 š. i. u. r.) in naj o tem obvesti šolsko vodstvo.

Dotično naznanilo naj pošlje šolski voditelj za vsakega otroka takoj po izstopu iz šole ali po vstopu v šolo

svojemu krajnemu šolskemu svetu ali organu, ki mu je poverjeno pisati šolsko matico, in naj po možnosti hkrati označi šolski okoliš, ki se bo vanj preselil šolski otrok ali ki se je doselil iz njega. (Prim. § 23 š. i. u. r.)

Takisto je dolžan šolski voditelj zmiselno naznaniti tudi umrle otroke ali take, ki se jim je izdala odpustnica ali odhodnica.

Za selitvena naznanila je uporabljati obrazec **13 b**, oziroma **14 b**, za četrletne izpremembene izkaze v krajih s pogosto menjavo učencev obrazec **15 b**. (Prim. § 94 š. i. u. r.)

Kadar otroka osem dni ali še dalje brez opravičbe ni v šolo, naj se vselej poizve, ali se ni morda preselil v drugo šolsko občino.

Odst. 2. Kadar je v občini več šol iste vrste in z istim učnim jezikom, mora okrajni (mestni) šolski svet določiti pogoje, pod katerimi sme učenec prestopiti med šolskim letom iz kake ljudske šole v drugo.

Te pogoje je naznaniti deželnemu šolskemu svetu.

Sprejemna pristojbina.

K § 44.

Za sprejem v ljudsko šolo se tudi v slučajih §§ 37, 38 in 39 š. i. u. r. ne sme pobirati nobena pristojbina, vendar se s tem ne krati pravica, ki jo ima mestna občina ljubljanska po § 1 zakona z dne 28. decembra 1884, dež. zak. št. 1 ex 1885.

IV. O uvrstitvi v razrede, oddelke in skupine.

Uvrstitev učencev v razrede.

K § 46.

Odst. 1. Kadar pride učenec iz šole z drugim učnim jezikom in ni zadosti spreten v učnem jeziku tiste šole, ki vstopi vanjo, odloči učiteljska konferenca o razredu ali oddelku, ki ga je vanj sprejeti.

Zaradi določitve jezikovnega znanja se lahko učenec v tem slučaju preizkusi v zmislu § 47, odst. 2, š. i. u. r.

Sprejem v ponavljalno šolo.

K § 47.

Odst. 1. Prestop v ponavljalno šolo se sme v zmislu § 21, odst. 2, drž. zak. o ljud. šol. dopustiti samo takrat, kadar zna dotični učenec najpotrebnejše, kar je predpisano za ljudsko šolo, namreč: veronauk, brati, pisati in računati, ker teh vednosti ni mogoče šele pridobiti v ponavljalni šoli.

Zaznamek šolskih otrok, ki se zanje prosi za prestop iz vsakdanje v ponavljalno šolo, je predložiti okrajnemu šolskemu oblastvu po obrazcu **62 b**.

Odst. 2. V § 47, odst. 2, š. i. u. r. predpisana preizkušnja naj se vrši v navzočnosti šolskega voditelja ali drugega učitelja.

Kadar so udeležene učne moči različnega mnenja glede klasifikacije, oziroma o merilu, ki ga je pri tem uporabljati, naj posreduje c. kr. okrajni šolski nadzornik in naj po potrebi zaukaže, da se učenec presodi.

Hoja v obrtno nadaljevalno šolo ne oprosti učenca v šoloobvezni dobi, da bi ne bil dolžan hoditi v vsakdanjo, oziroma v ponavljalno šolo, ker obrtna nadaljevalna šola po svoji uredbi ni sposobna, da bi v zmislu § 23 drž. zak. o ljud. šol., oziroma § 25 š. i. u. r. nadomeščala ljudskošolski pouk (m. r. z dne 12. junija 1906, št. 18.320).

Predlaganje izkaza o številu v posamezne razrede in oddelke uvrščenih otrok.

K § 50.

Odst. 1. Voditelji ljudskih in meščanskih šol predložijo po obrazcu **16 b** okrajnemu šolskemu oblastvu takoj po začetku šolskega leta v § 50, odst. 1, š. i. u. r. predpisani pregledni izkaz o številu in veroizpovedanju otrok, ki so uvrščeni v posamezne razrede, skupine in oddelke.

Zlasti je predložiti ta pregledni izkaz okrajnemu (mestnemu) šolskemu svetu v osmih dneh po začetku šolskega leta v primeru, kadar so posamezni razredi prenapolnjeni (§ 11 drž. zak. o ljud. šol.) ali kadar zaradi pomanjkanja prostora ni bilo moči sprejeti posameznih šolskih otrok, naposled kadar je treba razvrstiti učence (učenke) v oddelke ali združiti oddelke v skupine v zmislu zaukazil § 7 š. i. u. r.

Odst. 2. Kadar je treba v zmislu § 50, odst. 2, š. i. u. r. v uredbi ljudske šole ukreniti izpremembe ali kadar so potrebni drugačni ukrepi, je šolski voditelj dolžan o tem povprašati najprej učiteljsko konferenco in ob prigibu dotičnega konferenčnega zapisnika nasvetovati okrajnemu šolskemu oblastvu, kar je primerno.

Obravnave ob prenapolnjenosti šole.

K § 51.

Odst. 1. Z ozirom na šolskozdravstveno škodo, ki bi lahko sledila iz prenapolnjenosti učne sobe, so okrajna šolska oblastva dolžna najhitreje uradovati v stvareh, ki so omenjene v § 51, odst. 2, š. i. u. r.

V. O učnem času in o počitnicah.

Podaljšanje velikih počitnic.

K § 53.

Odst. 3. Ker trajajo velike počitnice dva meseca, bo v prihodnje redkokdaj potrebno, da se podaljšajo počitnice zaradi stavbnih naprav v šolskem poslopju, in to tem manj, ako krajni in okrajni šolski svet poskrbita za pravočasni začetek in za hitro izvršitev teh naprav.

Kadar pa bi bilo vendarle potrebno podaljšati počitnice, je takega podaljšanja zaprositi pri c. kr. deželnem šolskem svetu o pravem času in priložiti dotično mnenje tehničnega strokovnjaka okrajnega šolskega sveta.

Določitev velikih počitnic.

K § 54.

Tudi v drugih krajih, kjer ni srednjih šol, lahko preloži okrajno šolsko oblastvo na zaprosilo krajnih šolskih svetov velike počitnice na tisti čas, kakor so v krajih s srednjimi šolami.

Ločitev velikih počitnic v oddelke.

K § 55.

Od st. 2. Velike počitnice se smejo le iz važnih razlogov ločiti v oddelke, in je tako ločitev utemeljiti v predpisanem naznanilu na c. kr. deželni šolski svet.

Počitniški dnevi.

K § 56.

Od st. 1. Kot počitniški dnevi med šolskim letom se določajo razen tedenskega počitniškega dneva, določenega v § 59, in razen poldni in dni, ki jih je po § 10, odst. 1, š. i. u. r. po potrebi prosto dajati za prejem svetih zakramentov izpovedi in obhajila:

1. Nedelje in zapovedani cerkveni prazniki;
2. godovni in rojstni dan Njegovega Veličanstva cesarja in godovni dan Njenega Veličanstva rajne cesarice Elizabete ali, kadar pride kateri teh dni na nedeljo, prejšnja sobota ali naslednji ponedeljek;
3. o Božiču čas od 24. decembra do vštetega 1. januarja;
4. o Veliki noči 8 dni in sicer od srede v Velikem tednu do vštetega torka po Veliki noči;
5. torek po Binkoštih;
6. Vseh vernih duš dan;
7. Pepelnična sreda;
8. 31. oktober (reformacijski praznik) za evangeljske otroke.

V šolskih občinah, ki so v njih srednje šole ali učiteljišča, veljajo iste božične, velikonočne in binkoštné počitnice kakor na srednjih šolah; nasprotno pa odpadejo na

ljudskih šolah takih občin takoimenovane semestralne počitnice. (Prim. § 58 š. i. u. r.)

Okrajnemu šolskemu svetu je dovoljeno, da preloži na pravočasno zaprosilo krajnega šolskega sveta pouk s kakega tedenskega dneva na prejšnji ali naslednji tedenski počitniški dan, kadar bi se ne moglo uspešno poučevati ali kadar bi bilo pričakovati slabe hoje v šolo, kakor n. pr. ob semanjih dneh, ob krajnih praznikih i. dr.

S tem se krajnemu šolskemu svetu ne krati pravica, priznana mu v § 57 š. i. u. r., da sme dovoliti en prosti dan v šolskem letu.

Od st. 3. Ker zadostujejo prej navedeni počitniški dnevi, zlasti velikonočne in božične počitnice in v mestih s kako srednjo šolo tudi binkoštna počitnica za temeljito snazhenje vseh šolskih prostorov, ni niti krajni, niti okrajni šolski svet upravičen dati v namen snazhenja katerikoli dan prosto.

Vsi dozdanji, počitniških dni se dotikajoči razpisi so s tem razveljavljeni.

18/5

Vročinske počitnice.

V vročem letnem času, t. j. od 1. junija do konca šolskega leta sme odpasti v šolah in razredih s celodnevni poukom popoldanski pouk v tistih dneh, ki je v njih dosegla zračna toplina na prostem v senci ob 10. uri dopoldne 18° R.

Pravtako se sme zaključiti že pričeti popoldanski pouk po prvi učni uri, kadar je dospela dotlej zračna toplina na prostem v senci do 20° R.

Pri tem je določiti toplino na toplomeru, visečem na severni strani šolskega poslopja na prostem in v senci.

Krajnim učiteljskim konferencam se pušča na voljo, da nadomestijo učne ure, zamujene vsled vročinskih počitnic, z zgodnejšim začenjanjem, oziroma s podaljšanjem dopoldanskega pouka.

Ukazila zaradi odpadka popoldanskega pouka, oziroma zaradi predčasnega zaključka naj daje šolski voditelj (nadučitelj, ravnatelj), ki naj tudi najdalje do septembra vsakega

leta poroči okrajnemu šolskemu oblastvu o ukrenjenih vročinskih počitnicah.

Na šolah s poldnevnim poukom se ne smejo dovoljevati vročinske počitnice; nasprotno se sme preložiti na takih šolah ob vročem letnem času začetek dopoldanskega pouka na zgodnejšo, začetek popoldanskega pouka na poznejšo uro (§ 61 š. i. u. r.).

Poluletne počitnice na meščanskih šolah.

K § 58.

Oba šolska dneva, ki ju je po § 171 š. i. u. r. na meščanskih šolah prosto dati na koncu prvega poluletja po razdelitvi izpričeval, ne veljata kot počitniška dneva za ljudske šole tistega kraja, in sicer tudi tedaj ne, kadar sta meščanska in ljudska šola pod skupnim vodstvom.

Drugačna določitev tedenskega počitniškega dneva.

K § 59.

O d s t. 2. Okrajni (mestni) šolski svet ima pravico, da določi drugačen tedenski počitniški dan, zaslišavši krajni šolski svet in učiteljsko konferenco, oziroma na enorazrednih ljudskih šolah šolskega voditelja.

Izjemoma sme dopustiti okrajni šolski svet s pritrdilom deželnega šolskega sveta, da se opustita pravilna dva prosta popoldneva ali ves dan tedaj, kadar ni v šolskem kraju nobene za poučevanje v ženskih ročnih delih usposobljene učiteljice in je delovni pouk mogoč le ob tedenskem počitniškem poldnevu.

Vendar je tudi ob tem pustiti deklicam en poldan v tednu prost.

Opoldanski odmor.

O d s t. 3. Opoldanski odmor trajaj najmanj eno uro.

Med opoldanskim odmorom se smejo muditi v šolskem poslopju samo tisti otroci, ki bivajo oddaljeno od šolskega poslopja. Otrokom, ki ostajajo čez poldne v šoli, je odkazati pripraven, prezračen in zadosti topel prostor, da se v njem mude.

Pri novih stavbah je paziti, da se pripravi tak prostor.

Kako je take otroke nadzorovati med opoldanskim odmorom, ureja na večrazrednih ljudskih šolah učiteljska konferenca, na enorazrednih ljudskih šolah pa šolski voditelj sporazumno s krajnim šolskim svetom.

Popoldanski pouk pozimi.

Na šolah z obsežnimi šolskimi okoliši sme omejiti okrajni šolski svet v zimskem času, t. j. od 1. novembra do konca januarja, po nasvetu krajnega šolskega sveta ali šolskega vodstva popoldanski pouk za posebno oddaljeno bivajoče učence na dve uri.

Da se olajša hoja v šolo pri celodnevem pouku, je kar najbolj delovati na uresničenje vseh v § 213 š. i. u. r. navedenih uredieb, zlasti na ustanovitve šolskih kuhinj in zavodov, ki dobivajo v njih otroci opoldne toplo juho.

Poldnevni pouk.

Odst. 4. Razdelitev učnih ur pri poldnevem pouku ureja normalni učni načrt z dne 25. septembra 1886, št. 2439 ex 1884.

Nasvetom za uvedbo poldnevnega pouka mora okrajni šolski svet vselej priložiti dotični urnik.

Nerazdeljeni dopoldanski pouk.

K § 60.

Odst. 1. V tem paragrafu podeljeno pooblastilo, da se od primera do primera uvede nerazdeljeni dopoldanski pouk, naj nudi priliko, da se nabera izkušenj v praktičnem šolskem življenju o tej uvedbi, ki je po najnovejših raziskavanjih na polju šolske higijene po okolnostih priporočila vredna. Na kmetih utegne ta uredba v nekaterih primerih odpomoči potrebam, ki so doslej povzročale, da so se dovoljevale olajšave šolskega obiskovanja ali se je uvedel poldnevni pouk in se torej skrajšal učni čas; tudi utegne biti primerna, da povzdigne hojo v šolo ob kratkih zimskih dneh na takih šolah, ki mora do njih večina otrok vsak dan prehoditi jako

dolgo pot. V mestih bo omogočila širšim krogom slične koristi, kakršne donajajo takozvane vročinske počitnice. (Prim. ukazila k § 56 š. i. u. r.)

V ostalem je deželni šolski svet tej novosti naklonjen in je ne bo odklanjal tedaj, kadar je zagotovljeno, da se doseže učni smoter.

Pri tem se izrečno opozarja, da je odločitev o uvedbi nerazdeljenega dopoldanskega pouka vselej pridržana deželnemu šolskemu svetu, po okoliščinah c. kr. ministrstvu za bogočastje in nauk, in da nima te pravice krajno šolsko oblastvo morda po § 61 š. i. u. r.

Nasvetom za uvedbo nerazdeljenega dopoldanskega pouka je priložiti:

1. Urnike za vse razrede, skupine in oddelke. Sestavi naj jih šolski voditelj, oziraje se na izmero tedenskih ur, ki jih predpisuje za dotično šolsko kategorijo normalni učni načrt z dne 25. septembra 1886, št. 2439 ex 1884, in na načela, ki so določena v § 17 tega ukaza, tako tudi na ponavljalni pouk, ki je zaukazan z zakonom z dne 28. februarja 1874, dež. zak. št. 6. Sestavljene urnike naj pretrse učiteljska konferenca (§ 135 š. i. u. r.) in presodi c. kr. okrajni šolski nadzornik. To presojo je označiti na urnikih.

2. Napoved, se li želi uvesti nerazdeljeni dopoldanski pouk samo za določeni del šolskega leta ali za vse šolsko leto in kako naj se poskrbi v zadnjem primeru vsled odpadka tedenskega počitniškega dneva za ponavljalni pouk.

3. Napoved všolanih občin ali občinskih delov in njih oddaljenost od šolskega poslopja v kilometrih in hodnih minutah in število otrok, ki hodijo v šolo iz vsake občine (iz vsakega občinskega dela).

4. Poročilo o krajnih razmerah potov in o vremenskih razmerah.

5. Napoved, kakšno opravilo ima prebivalstvo.

6. Natančno mnenje c. kr. okrajnega zdravnika in c. kr. okrajnega šolskega nadzornika.

Od st. 2. V mestih se more ta način poučevanja dovoliti samo za dobo od 1. maja do sklepa šolskega leta. V tem primeru morajo odpasti vročinske počitnice. (Prim. ukazila k § 56 š. i. u. r.)

Izkušnje o nerazdeljenem dopoldanskem pouku je razložiti v poročilih o nadzorovanju, oziroma v letnem glavnem poročilu.

Določitev dnevnih ur za pouk.

K § 61.

Ker je odločitev o uvedbi nerazdeljenega dopoldanskega pouka po § 60 š. i. u. r. pridržana deželnemu šolskemu svetu, zato krajni šolski svet ni upravičen, da bi preložil vse učne ure na dopoldan.

Odmori med poukom.

K § 62.

Odst. 1. V tem paragrafu določene odmore je tako razdeliti, da se nobena učna ura ne skrajša neprimerno. Prvo učno uro je torej končati praviloma 5 minut pred 9., drugo 5 minut pred 10. uro, tretjo začeti 10 minut po 10. uri, toda končati šele ob 11. uri.

Na sličen način je razdeliti učne ure za popoldan.

Odst. 2. Pri nerazdeljenem dopoldanskem pouku znašajo odmori po vsaki uri 10 minut, od katerih pride 5 na prejšnjo, 5 na naslednjo uro. Po vsaki drugi uri znaša odmor po 15 minut; od teh pride 5 na prejšnjo, 10 na naslednjo učno uro.

Ti odmori med poukom se ne smejo izpolniti s telovadbo v sobi, s petjem, pripovedovanjem i. dr., temveč jih je odmeriti docela počitku. Tudi je pustiti učencem nekako prostost. Kadarkoli je mogoče, naj učenci zapuste šolsko sobo, ki jo je potem prezračiti; medtem naj se gibljejo na prostem.

Odst. 3. Kako je prezračiti šolske sobe v odmorih in kdo naj nadzoruje otroke v odmorih, določi šolski voditelj, zaslišavši učiteljsko konferenco.

V zmislu § 26, odst. 2, m. u. z dne 19. julija 1875, št. 2868, dež. zak. št. 22, je povsem prepovedano dajati domače naloge, ki naj bi jih bilo izdelati v odmorih med dopoldanskim in popoldanskim poukom.

Učila in učne pripomočke mora pripraviti učitelj praviloma pred začetkom pouka, najkasneje v odmorih, da se še bolj ne skrajša učni čas.

VI. O hoji v šolo.

Prihajanje otrok k pouku.

K § 64.

Odst. 1. Učne sobe je odpreti četrť ure pred začetkom pouka (§ 122 š. i. u. r.).

Ob slabem vremenu je dovoliti zlasti tistim otrokom, ki bivajo oddaljeno od šolskega poslopja in ne morejo svojega prihoda do šole uravnati natanko za vsako minuto, da vstopijo v šolsko poslopje tudi pred sicer določenim časom.

Dovolilo za izostajanje.

K § 65.

Odst. 1. Kadar učitelj, oziroma razrednik dovoli kakšnemu učencu, da sme izostati iz šole, je to z razlogi vred prijaviti šolskemu voditelju.

Pooblastilo, ki ga ima šolski voditelj, da dovoli komu izostati po več dni, se sme uporabiti največ za tri dni in le enkrat v poluleťju.

Posredovanje varstvenega in skrbstvenega oblastva.

K § 67.

Odst. 2. Kadar hoče učitelj sprožiti posredovanje varstvenega in skrbstvenega oblastva zoper brezvestne roditelje ali njih namestnike v zmislu četrtega poglavja š. i. u. r., je to storiti potoma šolskega vodstva pri okrajnem šolskem oblastvu.

Negovanje zdravja.

K § 68.

Odst. 2. V tem oziru se opozarja na razglas c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 16. septembra 1885, št. 1520, dež. zak. št. 14, in na razpis deželnega šolskega sveta z dne 28. marca 1906, št. 1647, kako je zabraniti, da se ne razširjajo nalezljive bolezni po šolah, na razglas c. kr. deželne

vlade z dne 17. januarja 1894, št. 991, dež. zak. št. 6, o dolžnosti, da je naznanjati pričetek nalezljivih bolezni, potem na razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 29. septembra 1902, št. 3281, o zabranjevanju tuberkuloze, dalje na normalni razpis z dne 26. novembra 1877, št. 15.213 (Heinz, str. 326), s katerim se zaukazuje, kako je ravnati, da se ne razširi kratkovidnost med šolsko mladino, in naposled na § 29 m. u. z dne 19. julija 1875, št. 2868, dež. zak. št. 22.

Učence, ki pridejo nesnažni v šolo, je poslati domov ali pa jih napotiti, da se osnažijo takoj zunaj šole. (Prim. § 75 š. i. u. r.)

Okrajna šolska oblastva se zlasti opozarjajo na razglas c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 24. avgusta 1877, št. 1150, dež. zak. št. 13, o navodilu stalnim komisijam za negovanje zdravja v ljudskih in meščanskih šolah in na zdravniška šolska nadzorovanja.

Postopanje s šolskimi zamudami.

K § 70.

I. Največje važnosti je, da se hitro in energično obravnavajo šolske zamude in izvrše izrečene kazni; zato je temu primerno uravnati postopanje in izvršitev.

Pri tem imej okrajni (mestni) šolski svet pred očmi, da opomini in kazni ne morejo biti namen samim sebi, ampak le sredstvo, da se doseže redno šolsko pohajanje. Zato jih je uporabljati za časa, ko se smoter še lahko doseže. Kazni, ki nastopijo šele čez mesece, izgreše ta smoter popolnoma.

Najhitrejša obravnava izkazanih šolskih zamud je torej nujno potrebna; zakesnele kazni so brez pomena in se le prerade pripisujejo nagajivosti.

Z ozirom na zakonito obveznost hoje v šolo je gledati na to, da neopravičene zamude v nobenem primeru ne ostanejo nekaznovane, da se torej v vseh naznanjenih primerih postopa kar najhitreje in se izrečene kazni tudi vselej izvrše, ako se ne odpuste milostnim potom.

Glede šolskih zamud ostane v veljavi ukaz c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 20. aprila 1875, št. 88, dež. zak.

št. 12 (Heinz, str. 560), z naslednjimi izpremembami, oziroma pojasnili in dodatki:

1. Šolski voditelj vsake občje javne in vsake zasebne ljudske šole, ki nadomešča javno ljudsko šolo, mora v treh dneh po preteku vsakega pol meseca izročiti krajnemu šolskemu svetu zaznamek vseh šolskih zamud po obrazcu A, predpisanem z gori navedenim ukazom, eventualno naj poroča, da ni nič zamud.

2. Krajni šolski svet mora takoj v zmislu §. 24 v zvezi s § 22. zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, preiskati vzrok neopravičenih šolskih zamud in v prvem ne pristojno opravičenem ali za nedopustno spoznanem primeru šolskih zamud opomniti roditelje ali njih namestnike na njih dolžnost.

Ta opomin je izreči pri vsakem šoloobveznem otroku samo enkrat v šolskem letu. V uporabo za opomine se priporočajo opominski listi (obrazec 17b), ki jih je primerno izpolniti in nato izročiti dotičnim strankam. V tem oziru se opozarja na normalni razpis deželnega šolskega sveta z dne 9. septembra 1903, št. 2008.

3. V vsakem nadaljnjem neopravičenem primeru šolskih zamud je roditelje ali njih namestnike pozvati pred krajni šolski svet (obrazec 18b).

Kadar obdolženec ne ustreže temu pozivu ali kadar se spozna, da naznanjena opravičba ni zadostna, mora krajni šolski svet vpisati kazenski nasvet v rubrike, za to določene, in nato dvojna zaznamka šolskih zamud ali negativno poročilo vsakega meseca takoj vrniti šolskemu vodstvu na vpogled. Šolsko vodstvo pošlje oba zaznamka neposrednje okrajnemu šolskemu svetu najkasneje do 8. dne naslednjega meseca ter priloži, ako se mu zdi primerno, svoje mnenje o stavljenih nasvetih.

Pri teh nasvetih ni dovoljeno, da bi se določilo kako določeno število neopravičenih šolskih zamud, ki bi jih kot premalenkostno ne bilo treba izkazati.

Pri kazenskih nasvetih v zmislu §§ 24 in 25 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, se ni ozirati na šolske zamude prejšnjega leta ali prejšnjih let, ampak

samo na tiste zamude, ki so se primerile od začetka dotičnega šolskega leta (r. dež. šol. sv. z dne 5. februarja 1893, št. 3120 ex 1892, Heinz, str. 560, opomnja 3).

Z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 1. februarja 1894, št. 161 (Heinz, str. 560, opomnja 4), se je prijavilo, da se naznanjajo zaradi zanikarne hoje otrok v šolo vedno le roditelji ali njih namestniki; samo ob sebi je torej umevno, da je pri opetovanih takšnih naznanilih, bodisi zaradi tega ali onega izmed več v tistem šolskem letu šolo zanemarjajočih otrok, staviti kazenski nasvet, kadar je bilo enkrat svarilo brez uspešno.

Z delodajavci, ki uporabljajo šoloobvezne otroke za taka opravila, ki jim onemogočijo hojo v šolo, je ravnati po §§ 26, 29 in 32 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, pravtako kakor z roditelji šoloobveznih otrok, ki odtegujejo otroke hoji v šolo.

V primerih, kadar se pokaže potreba zaprositi varstveno in skrbstveno sodišče odpomoči zoper brezvestne roditelje ali njih namestnike, je po § 214 š. i. u. r. ukreniti, kar je treba.

4. S predloženimi zaznamki šolskih zamud mora okrajni šolski svet kar najhitreje nadalje postopati v zmislu § 30 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, vpisati kazensko določilo v dotično rubriko, en istopis zaznamka pridržati zase, drugi istopis pa vročiti do 20. dne istega meseca krajnemu šolskemu svetu za uradno uporabo.

Kako je okrajnemu šolskemu svetu ravnati s šolskimi zamudami, se razen tega opozarja na ministrski razpis z dne 20. maja 1874, m. uk. št. 29, in na normalne razpise deželnega šolskega sveta z dne 15. aprila 1902, št. 1582, z dne 20. julija 1902, št. 2219, in z dne 15. septembra 1902, št. 2957.

Kadar razvidi okrajni šolski svet, da naznanjeno zane-marjanje hoje v šolo pri kakem otroku ni zadosti obtežilno, da bi bila utemeljena denarna ali zaporna kazen, tedaj sme ukazati, da predsednik krajnega šolskega sveta posvari dotične roditelje ali njih namestnike (obrazec 19 b).

Pri določanju denarnih in zapornih kazni se mora okrajni šolski svet vestno ozirati na § 25 zakona z dne

29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, po katerem se povišajo kazni tistim roditeljem ali njih namestnikom, ki iz dobička-željnosti povzročijo šolske zamude, in takim, ki se pri njih ponovi kaznivo zanemarjena hoja v šolo.

Za kazenska naznanila morajo krajni šolski sveti uporabljati obrazec **20 b**; vsem za stranke določenim odpravam je dodajati vročilne liste pa obrazcu **21 b**.

Prizivni rok je določiti v zmislu ministrskega razpisa z dne 16. novembra 1874, št. 10.353, m. uk. št. 57, na 24 ur za prijaviteljo priziva in na nadaljnje 3 dni za morebitno izvršitev priziva.

Kako je opremiti prizive itd., se opozarja na normalni razpis deželnega šolskega sveta z dne 15. marca 1904, št. 1110.

5. Krajni šolski svet mora kazenske rasodbe, ki mu jih izroči okrajni šolski svet, nemudoma priobčiti šolskemu vodstvu, da jih razredniki vpišejo v razrednice.

6. Okrajni šolski sveti morajo pisati pregled o številu zaradi šolskih zamud naznanjenih in kaznovanih strank po obrazcu **B**, ki je predpisan z gori omenjenim ukazom, in nadzorovati, da krajni šolski sveti točno predlagajo izkaze šolskih zamud.

Bržko opazi okrajni šolski svet v tem oziru kako zane-marjanje dolžnosti, mora proti temu nastopiti s primernim poučilom in po potrebi s strožjimi sredstvi. To se mora zgoditi zlasti tedaj, kadar krajni šolski svet opusti pripadajoče mu uradovanje s šolskimi zamudami ali kadar ne uraduje pravočasno ali kadar se zakesni predlaganje izkaza o šolskih zamudah na okrajni šolski svet.

Po preteku vsakega četrletja v šolskem letu je poslati deželnemu šolskemu svetu izpisek iz tega pregleda, ki obsegaj vse postavke in rubrike za dotične mesece, in sicer za mesece september, oktober in november do konca decembra, za meseca december in januar do konca februarja, za mesece februar, marec in april do konca maja in za mesece maj, junij in julij do konca avgusta.

7. Naposled ukazuje deželni šolski svet, da imajo šolski voditelji posebno dolžnost, da strogo in natanko zaznamujejo šolske zamude. Ko bi to dolžnost zanemarjali, bi se moralo proti krivcem postopati disciplinarnim putem.

Posebno pozornost je posvečati zlasti šolskim zamudam ponavljalnih učencev.

V zmislu ministrskega razpisa z dne 9. junija 1903, št. 16.385, oziroma razpisa deželnega šolskega sveta z dne 29. julija 1903, št. 656, je z vso odločnostjo izpodbijati napako mnenje, ki je splošno razširjeno med prebivalstvom na Kranjskem, da v šoloobvezni dobi stoječi otroci, ki bivajo čez 4 km oddaljeno od šolskega kraja, niso dolžni redno hoditi v šolo in da ni treba postopati proti roditeljem ali njih namestnikom takih otrok zaradi neopravičenih šolskih zamud.

Kadar bi delalo zborna obravnavanje šolskih zamud krajnemu šolskemu svetu težave, sme prevzeti dotična uradovanja predsednik krajnega šolskega sveta s pripomočjo šolskega voditelja.

II. Vodstva zasebnih ljudskih in meščanskih šol s pravico in brez pravice javnosti so dolžna vsak mesec predložiti v zmislu tukajšnjega ukaza z dne 20. aprila 1875, št. 88, dež. zak. št. 12, spisane izkaze šolskih zamud okrajnemu šolskemu oblastvu, ki se mora ravnati po določilih § 193 š. i. u. r.

Ko bi ne zadostovala določila, ki so izdana v tem paragrafu, potem naj okrajna šolska oblastva primerno ukrepejo v mejah § 23 državnega zakona o ljudskih šolah in naj si izprosijo potrdilo teh ukrepov pri deželnem šolskem svetu.

VII. O šolski disciplini.

Šolske hranilnice.

K § 72.

Odst. 2. Ustanovitev šolskih hranilnic je dopustna samo z dovolilom deželnega šolskega sveta.

Vendar se iz vzgojnih razlogov ta uredba ne priporoča, ker se je uporaba c. kr. poštne hranilnice za plodonosno nalaganje majhnih prihrankov s sodelovanjem šole kar najbolj obnesla v posameznih deželah.

Vendar se mora to sodelovanje učiteljstva v navedeni namen omejiti samo na to, da se posreduje občevanje med

najbližjo biralnico poštnohranilničnega urada in med vlaga-jočimi otroki na ta način, da razrednik z izključitvijo gotovine zbira hranilne karte, ki so nanje prilepili otroci pisemske znamke, in jih odpošlje najbližji biralnici poštnohranilničnega urada.

Več pove rade volje poštnohranilnični urad na Dunaju.

Sodelovanje domače hiše, krajne policije in varstvenega in skrbstvenega sodišča.

K § 73.

Velike koristi za stik med šolo in domom je uvedba roditeljskih večerov; zato naj učiteljstvo z vso vnemo pospešuje njih udomačenje v zmislu ministrskega razpisa z dne 29. septembra 1905, št. 13.200, m. uk. št. 50, ne le na mestnih šolah, ampak tudi na šolah po kmetih. (Prim. § 120 š. i. u. r.)

Sodelovanja krajnih policijskih oblastev je v vsakem primeru zaprositi pri občinskem predstojniku.

Posredovanja varstvenega in skrbstvenega oblastva je v zmislu § 212 š. i. u. r. zaprositi pri okrajnem šolskem oblastvu.

Ker bo vprihodnje treba šolskim vodstvom pogosto izdajati pismena obvestila roditeljem ali njih namestnikom, se opozarjajo šolska vodstva na to, da taka obvestila, ker so namenjena zasebnim osebam, niso poštnine prosta v zmislu ministrskega razpisa z dne 1. marca 1876, št. 2601, m. uk. št. 10.

Kako je veroučiteljem nadzorovati otroke.

K § 74.

Odst. 2. Zahteva, da je otroke nadzorovati pred začetkom pouka, v odmorih za oddih in kadar gredo iz šole, velja za veroučitelje, ki opravljajo dušno pastirstvo, le toliko, kolikor se je doseglo o tem soglasje med šolskim vodstvom in veroučiteljem.

Veroučitelji, ki jih je namestilo šolsko oblastvo, pa so se dolžni udeleževati nadzorovanja kakor posvetni učitelji; kadar pa darujejo šolsko mašo, so oproščeni od nadzorovanja učencev pred začetkom dopoldanskega pouka. (Prim. tudi § 122 š. i. u. r.)

Pazniki. •

Odst. 3. Na nekaterih šolah obstoječa navada, da se uporabljajo posamezni šolski otroci pred šolskim začetkom in v odmorih za oddih kot pazniki, je popolnoma nedopustna in jo je povsod brezpogojno odpraviti.

Snaženje šolskih prostorov učil in samoučil.

K § 75.

Odst. 2. Glede snaženja šolskih prostorov, učil in samoučil se opozarja na tozadevna določila §§ 23, 25 in 29 m. u. z dne 19. julija 1875, št. 2868, dež. zak. št. 22. (Prim. tudi § 68 š. i. u. r.)

Voditelj šole mora gledati na to, da krajni šolski svet izvršuje svojo dolžnost, vsled katere mu je skrbeti za snaženje šolskih prostorov. Eventualno mora v tem oziru zahtevati posredovanja okrajnega šolskega oblastva.

Varstvo živali in rastlin; varovanje umetniških in prirodnih spomenikov, javnih nasadov in kultur.

K § 76.

Odst. 1. Učiteljstvo naj pouči učence o vrednosti kulturnozgodovinskih spomenikov in o potrebi njih ohranitve ter o krajnih prirodnih lepotah; posebno naj jih opozarja na varovanje javnih in zasebnih nasadov in kultur ter polaga otrokom na srce tudi varstvo živali in rastlin v zmislu ministrskega razpisa z dne 29. januarja 1904, št. 35.962 ex 1903, m. uk. št. 10, oziroma tukajšnjega razpisa z dne 23. februarja 1904, št. 532.

Odst. 2. Odprava pohujšljivega trpinčenja živali in pospeševanje skrbnega ravnanja z domačimi živalmi ima nedvomno etičen in praktičen pomen, ki ga ni podcenjevati in ki zasluži, da se neguje zlasti v šoli ob ugodnih prilikah z namenom, da se šolski mladini blaži srce in brzdajo sirova čustva, ki se žalibog pojavljajo na vseh starostnih stopnjah. Šolskim vodstvom se zategadelj zaukazuje v zmislu tukajšnjega razpisa z dne 29. januarja 1905, št. 3546 ex

1904, da šolsko mladino primerno poučujejo in tako podpirajo politična oblastva pri izvrševanju ukaza c. kr. deželnega predsednika na Kranjskem z dne 11. julija 1904, št. 1813/pr., dež. zak. št. 12, o odvrčanju trpinčenja živali.

Po § 16 zakona z dne 17. junija 1870, dež. zak. št. 20, so nadalje ljudskošolski učitelji dolžni poučevati šolsko mladino, kako škodljivo je razdirati ptičja gnezda, loviti in zatirati koristne ptice; zlasti ji je vsako leto pred začetkom valjenja priobčiti v varstvo teh ptic izdana določila omenjenega zakona ter preprečiti dotične prestopke, kolikor dopušča njih področje.

Zlasti opozarjaj učitelj šolsko mladino o vsaki ugodni priliki na to, da so ptice človeku najvažnejši zavezniki pri pokončevanju tistih ogromnih množic nižjih živali, ki prete škodovati našim koristnim rastlinam.

Po svojih močeh deluj učitelj proti neupravičenemu, brezkoristnemu in brezpomembnemu ptičjemu lovu, priredi pozimi ali spomladi ob nastopu neugodnega vremena na kakem zavarovanem mestu šolskega poslopja ali na šolskem vrtu krmilišča in krmilne mize in krmi naše stalne ptice z vsakovrstnim semenjem in z odpadki, ki jih večkrat prineso tudi šolski otroci; pokaži večkrat šolski mladini krmilišča in jo pouči, kako jih je prirejati.

Nadalje naj se učitelj potruži, da uvede v svojem šolskem kraju valilnice, ki bi se postavile na šolskem vrtu ali na drugih primernih krajih.

Krajni šolski sveti in šolska vodstva se opozarjajo na to, da vsa taka prizadevanja šole radovoljno podpira „Društvo za varstvo živali na Kranjskem v Ljubljani“ s tem, da brezplačno prepušča krmilne mize, semena in valilnice.

Pravtako se potruži učitelj, kolikor dopušča njegovo področje, da seznanijo šolsko mladino z določili zakona z dne 17. junija 1870, dež. zak. št. 21, o varstvu zemljiških pridelkov proti škodi gosenic, hroščev in drugih škodljivih mrčesov.

Tudi je natančno poučiti šolske otroke, zlasti ponavljalne učence, o določilih § 2 zakona z dne 17. januarja 1875, dež. zak. št. 8, o varstvu poljskih pridelkov.

Posebno je šolski mladini zabičiti varovanje sadnega drevja. Klatenje navadno še nezrelega in vsled tega zdravju

škodljivega sadja oškoduje tudi sadno drevje, čigar mladike in veje se pri tem često polomijo. Vrhutega ohladi tako početje, ako se ponavlja, sadjerejcu ljubezen do sadjarstva in je velika ovira, da se sadjarstvo ne razvije.

V zmislu zakona z dne 28. maja 1898, dež. zak. št. 28, o varstvu planik ali očnic (*Gnaphalium leontopodium*) in Blagajevega volčina (*Daphne Blagayana*) naj učitelj pouči šolsko mladino, da je prepovedano ruvati in trgati te planinske cvetlice in prodajati take ukoreničene rastline.

Naposled se opozarja na ribarski zakon z dne 18. avgusta 1890., dež. zak. št. 16, in na ministrski razpis z dne 17. maja 1885, št. 1353, o sodelovanju ljudske šole pri pokončevanju trtne uši.

Šolarski izleti.

Od st. 3. Glede šolarskih izletov se odreja naslednje:

1. Celodnevne izlete med učnim časom, ki jih prirede učenci višje skupine ljudskih šol ali meščanske šole pod učiteljevim vodstvom v ta namen, da se jim ponazori po učnem načrtu določeni pouk, da si ogledajo obrtne naprave, razstave, muzeje itd., je vsaj 3 dni poprej naznaniti okrajnemu šolskemu oblastvu in nakratko povedati njih čas, njih namen in njih smoter.

To naznaniti je dolžnost šolskega voditelja, ki mu mora dotični razrednik pravočasno prijaviti nameravani izlet. Brez privolila šolskega voditelja se taki izleti ne smejo prirediti.

2. Kratke, nazorni in šolski pouk oživljajoče in učni namen sploh pospešujoče izlete z učenci in učenkami ljudske in meščanske šole sme z uporabo posameznih učnih ur dotičnega učnega predmeta dovoliti šolski voditelj s pogojem, da se s tako prireditvijo ne moti ostali pouk in da se po nepotrebnem ne izgubi čas.

3. Ob nedeljah in praznikih so šolarski izleti dovoljeni samo v toliko, da se vsled tega ne zamudi služba božja, ki so se je učenci dolžni udeležiti.

4. Posamezni šolski otroci se smejo izključiti od zabav in šolarskih izletov samo v skrajnjih primerih.

5. Na koncu šolskega leta morajo šolski voditelji na kratko poročati okrajnemu šolskemu oblastvu o tem, kar se je zaznalo in izkusilo na šolarskih izletih.

Odvračanje od pušenja tobaka in od uživanja opojnih pijač.

K § 77.

Od st. 2. in 3. Glede pušenja tobaka se opozarja na ministrski razpis z dne 20. julija 1887, št. 18.654, oziroma na razpis c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 25. avgusta 1887, št. 1565 (Heinz, str. 130), glede uživanja opojnih pijač na ministrski razpis z dne 20. julija 1887, št. 18.654, in z dne 28. februarja 1902, št. 3961, oziroma na razpis deželnega šolskega sveta z dne 12. avgusta 1887, št. 1365, z dne 4. februarja 1894, št. 176, in z dne 29. marca 1902, št. 802, ter na razpis c. kr. deželne vlade z dne 22. maja 1902, št. 9840.

Šoloobveznim otrokom je strogo prepovedano udeležiti se sedminskih pojedini in mrliških straž, v deželi navadnih.

Kadar jemljo roditelji ali njih namestniki šolske otroke s seboj na zabave (zlasti na plesne zabave), ki niso primerne otroški dobi ali bi utegnile naravnost škodovati нравoverski vzgoji, zlasti kadar trajajo te zabave pozno v noč ali so vsled prikrajšanega spanja ali predčasnega in čezmernega uživanja alkohola nevarne telesnemu zdravju otrok, tedaj je pozvati roditelje ali njih namestnike pred krajni šolski svet in jih posvariti.

Kadar ostane to svarilo brezuspešno, tedaj je roditelje naznaniti okrajnemu šolskemu oblastvu, ki ima pravico, da jih pozove predse in po potrebi postopa po § 214 š. i. u. r.

Prepoved nositi orožje.

K § 78.

Od st. 1. Razen prepovedi, ki so navedene v § 78 š. i. u. r., se prepoveduje šolskim otrokom, da ne smejo nositi kakršnegakolisibodi orožja.

Prepoved udeleževati se javnih ljudskih zborovanj.

Odst. 2. Z vsemi sredstvi, ki so na razpolago, je odvracati šoloobvezne otroke, da se ne udeležujejo javnih ljudskih zborovanj, ker je to v zmislu tukajšnjega razpisa z dne 25. januarja 1904, št. 5396 ex 1903, popolnoma nedopustno.

Zbiranje denarja.

Odst. 3. V koliko je dovoljeno zbirati denar po šolah v dobrodelne namene, določa § 127 š. i. u. r.

Šolarske produkcije.

K § 79.

Odst. 3. Šolarske predstave sme okrajno šolsko oblastvo dovoliti le izjemoma.

Kadar se pri tem pobira vstopnina, tedaj se sme to zgoditi samo v kakšen dobrodelen namen, n. pr. na korist šolskih kuhinj za uboge otroke, božičnih obdarovanj, za nabavo učil i. dr. Nikakor se ne smejo pri tem šolski otroci uporabljati za zbiranje denarja, za prodajanje cvetic in razglednic in za slična opravila.

Nikakor se ne smejo siliti, da bi se udeleževali takih predstav.

Kadar se namerava prirediti taka predstava, tedaj se priprave zanjo ne smejo začeti prej, preden ni okrajno šolsko oblastvo izdalo potrebnega dovolila.

Ob dovolilu se mora okrajno šolsko oblastvo ozirati na to, da nameravana prireditev ne bo na škodo učnemu uspehu in da se učencem neprimerno ne skrajša prosti čas.

Šolarske knjižnice.

K § 80.

Odst. 1. Predpise o uredbi in uporabi šolarskih knjižnic urejajo ministrski razpisi z dne 15. decembra 1871, št. 2808, m. uk. št. 60 ex 1872, z dne 3. januarja 1883, št. 13.456, m. uk. št. 2, in z dne 16. decembra 1885, št. 23.324, m. uk. št. 4 ex 1886 (Heinz, str. 168—178).

V šolarsko knjižnico se smejo sprejemati samo vezane knjige.

Periodične mladinske liste je pred izposojanjem vložiti v mapo in jih, ko je letnik popoln, dati vezat.

Ni ovire, temveč utegne vzgojni namen šole le pospeševati, ako učitelji svetujejo roditeljem, kakšno berivo naj izbirajo svojim otrokom, in jim na njih željo naznanijo znamenke dobrih mladinskih spisov. Nasprotno pa je prepovedano razširjati knjižne izdelke v šoli.

Ko bi učenci prinesli s seboj v šolo knjige in tiskovine z neprimerno vsebino, ima učitelj pravico, da jim jih odvzame. Vendar je takoj obvestiti roditelje, da pridejo po odvzete stvari.

Obdarovanje šolskih otrok.

Odst. 2. K darilom, navedenim v odst. 2, spadajo zlasti tudi nabožni predmeti.

Šolske kazni.

K § 81 in § 82.

Klečanje, stanje pred durmi učne sobe in takoimenovano pisanje za pokoro so nedopustne kazni in jih je torej, kjer so še v navadi, brezpogojno odpraviti.

Kazen poziva pred učiteljsko konferenco se sme naložiti le na podstavi sklepa učiteljske konference same, poziv pred predsednika krajnega šolskega sveta in zapretilo izključitve samo na podstavi sklepa krajnega šolskega sveta.

Pravico izključiti kakega učenca iz šole ima po § 85 š. i. u. r. samo okrajni (mestni) šolski svet.

Sodelovanje roditeljev pri uporabi vzgojnih sredstev.

K § 83.

Določila tega paragrafa so v zvezi s § 120 š. i. u. r.

Kadar roditelji ne pridejo na učiteljevo povabilo, jih je pozvati pred krajni šolski svet, in kadar se tudi temu pozivu ne odzovejo, pred okrajni šolski svet, ki postopa proti brezvestnim roditeljem, ako treba, v zmislu § 214 š. i. u. r.

Izključitev.

K § 85.

Odst. 2. Ker je mlajšim otrokom prisojati sposobnost, da se bodo poboljšali, se nalagaj kazen izključitve praviloma samo starejšim učencem.

Šolski red.

K § 86.

Odst. 1. Zaradi lažjega natiska se priporoča, da sestavi okrajna učiteljska konferenca za vsak šolski okraj vzorne šolske rede, kar ne izključuje, da se z ozirom na posebne potrebe posameznih šol in šolskih vrst dostavljajo, izpuščajo in izpreminjajo primerne točke.

VIII. O klasifikaciji in o izpričevalih.

Klasifikacijski redi.

K § 87.

Odst. 2. Uspehe v dvojnih predmetih, navedenih v izmeri ur v normalnem učnem načrtu z dne 25. septembra 1886, št. 2439 ex 1884 (računstvo v zvezi z geometrijskim oblikoslovjem, zemljepis in zgodovina, prirodopis in prirodoslovje), je klasificirati samo z enim redom; za branje in pisanje je vpisati za vsako poseben red; uspehov v učnem jeziku in v drugem deželnem jeziku ni špecificirati glede slovnice, pravopisa in spisja, ampak jih je označiti vselej z enim redom. Učencev brez glasbenega posluha ni klasificirati iz petja.

Šolska naznanila.

K § 89.

Odst. 2. Kadar odreko roditelji ali njih namestniki podpis na šolskem naznanilu, tedaj je zaprositi pomoči krajnega šolskega sveta, po potrebi tudi okrajnega šolskega sveta.

Roditeljem ali njih namestnikom ni dovoljeno, da bi na šolskem naznanilu kaj izpreminjali ali dostavljali; kadar se vkljub temu to zgodi, tedaj je odvzeti šolsko naznanilo in v naslednjem četrtletju izdati novo.

O d s t. 4. Na koncu šolskega leta je opozoriti učence na to, da morajo šolsko naznanilo zopet predložiti ob začetku prihodnjega šolskega leta.

Sopodpis veroučiteljev na šolskem naznanilu.

K § 90.

O d s t. 6. Proti temu, da katehet sopodpiše šolsko naznanilo, ni ovire.

Priziv zoper klasifikacijo.

O d s t. 7. Zoper klasifikacijo učencev v zmislu ministrskega razpisa z dne 19. oktobra 1880, št. 13.544, nikakor ni dopuščen priziv.

Vzratna premeščanja ali prestavljanje učencev nazaj v nižje razrede.

O d s t. 7. Ni dovoljeno, da bi se premeščali nazaj v nižji razred, skupino ali oddelek učenci, ki jih je v zmislu zadnjega odstavka § 90 š. i. u. r. na koncu šolskega leta glasom zadnjega šolskega naznanila proglasila učiteljska konferenca zreli za prestop v naslednji višji razred, skupino ali oddelek. Tako vzratno premeščanje je popolnoma odpraviti. (R. dež. šol. sv. z dne 21. decembra 1906, št. 6673.)

Prestop šolskih otrok v višje razrede, skupine in oddelke.

K § 92.

Z razpisom deželnega šolskega sveta z dne 4. julija 1902, št. 2161, se je pozvalo učiteljstvo, naj uredi pouk in uravna prestop učencev v višje razrede (skupine in oddelke) tako, da učenci ne bodo po nepotrebnem zaostajali v nižjih razredih (skupinah in oddelkih); s tem se bo zaprečila prenapolnjenost posameznih razredov.

Odredbe tega razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta naj primerno nadzoruje okrajno šolsko oblastvo, oziroma okrajni šolski nadzornik.

Kadar je zamudil učenec zaradi bolezni ali iz drugih vzrokov toliko časa, da ga ni mogoče klasificirati, tedaj je v katalogu namesto reda vpisati opomnjo „Ni klasificiran“.

O tem, obstoji li ta primer, odloči na večrazrednih šolah učiteljska konferenca.

Kadar učenca na koncu šolskega leta ni bilo mogoče klasificirati zaradi bolezni, se mu sme dovoliti, da napravi preizkušnjo ob začetku naslednjega šolskega leta. Uspeh te preizkušnje odloči, prestopi li učenec v višji razred (§ 47 š. i. u. r.).

Za tako preizkušnjo ni plačati pristojbine.

Preizkušnja v namen izboljšanja že določenih redov v začetku naslednjega šolskega leta ni dopustna.

Obiskovalna izpričevala za sprejem v srednjo šolo.

Učencem s komaj zadostnimi ali nezadostnimi uspehi je odreči izdajo obiskovalnega izpričevala, ki je predpisano za sprejem v prvi razred srednje šole. (R. dež. šol. sv. z dne 18. novembra 1904, št. 4843.)

Preselitve.

K § 94.

Odst. 1. Ob preselitvah so roditelji ali njih namestniki dolžni otroke pravilno odglasiti pri šolskem vodstvu. (Prim. § 43 š. i. u. r.)

Odpustnica.

K § 95.

Odst. 2. Da prejme učenec odpustnico, mora imeti najpotrebnejše vednosti iz veronauka, branja, pisanja in računstva, ki so predpisane v učnem načrtu za peto šolsko leto dotične šole, ki hodi otrok vanjo.

Odst. 3. Na željo roditeljev ali njih namestnikov dovoljena izročitev odpustnice se nanaša samo na tiste otroke, ki so tekom šolskega leta že dopolnili 14. leto svojega življenja.

Zaznamek tistih šolskih otrok, za katere se po § 21, odst. 2, drž. zak. o lj. šol., oziroma po zadnjem stavku § 17 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, prosi predčasnega odpusta iz šole, je predložiti po obrazcu 63 b okrajnemu šolskemu svetu.

Odst. 4. Vsled razpisa deželnega šolskega sveta z dne 19. novembra 1893, št. 2959 (Heinz, str. 120, op. 1), se smejo izdati odpustnice učencem na šolah po kmetih samo enkrat, in sicer šele takrat, kadar so učenci dopolnili vso svojo šolsko obveznost v zmislu § 17 zak. z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21 (Heinz, str. 436), in § 4 zakona z dne 28. februarja 1874, dež. zak. št. 6 (Heinz, str. 464), ter so torej razen vsakdanje šole redno dokončali tudi ponavljalno šolo.

Ni pa ovire, da se izdajo takim učencem odpustnice s koncem šolskega leta v ponavljalni šoli, to je s koncem marca dotičnega leta.

Da se kolikor mogoče zagotovi dosega za ljudsko šolo določenega učnega smotra tudi glede tistih učencev v mestih in trgih z osemletno šolsko obveznostjo, ki jim sme okrajni (mestni) šolski svet v zmislu § 17 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, dovoliti odpust, ko so dopolnili dvanajsto leto svojega življenja in se popolnoma naučili predmetov ljudske šole, morajo okrajna šolska oblastva v zmislu tukajšnjega normalnega razpisa z dne 23. februarja 1903, št. 805, pred izdanjem dovolila najnatančnejše dognati, so li dani zakoniti pogoji za to; v ugodnem primeru je tudi presoditi, upravičujejo li posebne ozira vredne razmere tako izjemno dovolilo.

Okrajni (mestni) šolski svet mora vsako leto na koncu šolskega leta predložiti deželnemu šolskemu svetu imenik vseh tistih šolskih otrok v mestih in trgih, ki se jim je dovolil predčasni odpust iz šolske obveznosti na podstavi navedenega zakona; priložiti je prepise odpustnic ter navesti za odpust merodajne razloge; eventualno je poročati nikalno.

Določitev redov za odpustnico.

K § 97.

Odst. 1. Red iz verouk za odpustnico določi učiteljska konferenca po veroučiteljevem nasvetu.

Odst. 2. V pojasnilo drugega odstavka se pripomni, da sme šolski voditelj predložitev šolskih naznanil zadnjih treh let zahtevati le tedaj, kadar je hodil otrok v teh letih, oziroma v enem ali več letih v drugo šolo.

Odst. 4. Izročitev odpustnice je naznaniti z uporabo obrazca **22 b** krajnemu šolskemu svetu. (Prim. § 23 š. i. u. r.)

Odhodnica.

K § 100.

Takisto je naznaniti krajnemu šolskemu svetu izročitev odhodnice po obrazcu **22 b**. (Prim. § 23 š. i. u. r.)

IX. O učnih močeh.

Uporaba ženskih učnih moči.

K § 104.

Odst. 2. Po določilih § 15 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 21, se smejo uporabljati ženske učne moči za poučevanje dečkov, bodisi v posebnih razredih ločenih ali z deklicami združenih, samo na nižjih štirih letnih stopnjah.

Kadar ni sposobnih moških učnih moči, ukrene, kar je potrebno, c. kr. deželni šolski svet za vsak primer posebej po nasvetu okrajnega šolskega oblastva.

Zaznamek odpuščenih učiteljev in dovolilo njih zopetne uporabe.

K § 106.

Okrajna šolska oblastva se posebno opozarjajo na dolžnost pisati zaznamke o učnih močeh, odpuščenih iz šolske službe, in na to, da vpišejo v te zaznamke dovolilo zopetne uporabe takih učnih moči v šolski službi.

Pomožne učne moči.

K § 107.

Odst. 1. Neizprašane pomožne učne moči se smejo uporabljati samo v nujnih primerih ob popolnem nedostajanju

učnospособljenih ali učnih oseb z zrelostnim izpričevalom in samo z dovolilom c. kr. deželnega šolskega sveta ter pod nadaljnjim pogojem, da v нравnem in državljanskem oziru ni proti njim nobenega pomisleka. Kar je v tej zadevi potrebno, mora torej poizvedeti okrajno šolsko oblastvo za vsak primer posebej.

V predloženem poročilu je izrečno razložiti, iz katerih razlogov v vsakem posameznem primeru ni mogoče namestiti kvalificirane učne moči.

Pred došlim pooblastilom c. kr. deželnega šolskega sveta ni vprihodnje nikakor dovoljeno uporabiti neizprašano učno moč.

Ob nameščanju neizprašanih učnih moči se mora c. kr. okrajni šolski svet vselej sklicati na posebno dovolilo, ki ga je v danem primeru izprosil od deželnega šolskega sveta. (Normalni razpis z dne 1. oktobra 1907, št. 5333 dež. š. sv.)

Ob nameščanju pomožnih učiteljev bo zlasti treba primerjati v § 106 š. i. u. r. predpisani zaznamek odpuščenih učnih moči, da se zapreči uporaba sumljivih učnih moči.

Nameščanje izpraznjenih učnih mest.

K § 109.

Odst. 1. Ob nameščanju izpraznjenih učnih mest morajo krajni šolski sveti in okrajna šolska oblastva postopati po določenih §§ 23 do 28 zakona z dne 9. marca 1879, dež. zak. št. 13.

Stalne učne moči imenuje vsled § 29 pravkar navedenega zakona deželni šolski svet; začasne učne moči in pomožne učitelje, postranske učitelje in učno neusposobljene učiteljice za ročna dela namešča vsled § 17, točke 11, istega zakona okrajni (mestni) šolski svet.

Odst. 2. Vsako izpraznjeno stalno učno mesto je praviloma neutegoma stalno namestiti in je zato takoj razpisati natečaj.

Začasno nameščanje se mora omejiti na primere resnične potrebe.

Zlasti morajo okrajni šolski sveti brez odloga poskrbeti za začasno nameščenje izpraznjenih učnih mest do njih stalnega nameščenja.

V namen stalnega nameščenja učnih mest mora okrajni šolski svet sestaviti spisek prosilcev (kompetentovsko tabelo, — § 27 zak. z dne 9. marca 1879, dež. zak. št. 13) najkeseje v enem mesecu po preteku natečajnega roka.

Ob oddaji mnenja o prosilcih, predpisanega vsled točke a) § 27 zak. z dne 9. marca 1879, dež. zak. št. 13, mora okrajni (mestni) šolski svet enotno uporabljati naslednje rede:

a) Zmožnosti:

1. prav dobre,
2. dobre,
3. zadostne,
4. nezadostne.

b) Uporabnost:

1. prav povoljna,
2. povoljna,
3. manj povoljna,
4. nepovoljna.

c) Službeno in neslužbeno vedenje:

1. popolnoma pravilno,
2. pravilno,
3. manj pravilno.
4. nepravilno.

Iste rede je uporabljati tudi v inšpekcijskih poročilih.

Predsednik okrajnega šolskega sveta mora nadalje gledati na to, da odda krajni šolski svet nasvet o nameščenju v zmislu § 28 navedenega zakona v osmih dneh; potem pa naj brez odloga predloži vse zadevne akte deželnemu šolskemu svetu.

Za spiske prosilcev (kompetentovske tabele) je uporabljati obrazec 64.

Razpis natečaja.

K § 110.

Odst. 1. Dan, s katerim poteče natečajni rok, določi okrajni (mestni) šolski svet, oziraje se na § 25 zakona z dne 9. marca 1879, dež. zak. št. 13; ta dan je navesti natanko po koledarju tudi v razpisu natečaja.

Šolska vodstva so dolžna prošnje za službo svojih podrejenih učnih oseb takoj predložiti okrajnemu šolskemu

oblastvu. Le-to mora prošnje, kolikor se tičejo kakega učnega mesta v drugem šolskem okraju, pripisavši jim kvalifikacijo, nemudoma odposlati pristojnemu šolskemu oblastvu.

V kranjski javni ljudskošolski službi še ne stalno nameščeni prosilci morajo z državnozdravniškim izpričevalom dokazati, da so fizično popolnoma sposobni za šolsko službo (r. dež. šol. sv. z dne 11. oktobra 1904, št. 4542).

Razpis stalnih, pa vsled nedostajanja učnouslyposobljenih prosilcev začasno ali z neizprašanimi učnimi močmi nameščenih učnih mest je ponoviti vsako leto vsaj enkrat, najprimerneje proti koncu maja.

Učna obveznost.

K § 114.

Odst. 1. Najvišja izmera učne obveznosti znaša za voditelje ljudskih šol po učnem načrtu določeno število tedenskih ur tistega razreda, ki ga vodijo, za ravnatelje meščanskih šol 15 učnih ur na teden, za ostale učne moči na ljudskih šolah 30, na meščanskih šolah 25 učnih ur na teden.

S stalnimi prejemki nameščeni posebni veroučitelji so po § 2 zakona z dne 5. decembra 1889, dež. zak. št. 21, dolžni poučevati 24 ur na teden. Propovedi se vštevajo v to število ur z 2 tedenskima urama.

Nadšteviline ure se morajo vsled § 5 razglasa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 29. aprila 1880, št. 737, dež. zak. št. 5, plačati posebej.

Najnižja izmera učnih ur na teden znaša za voditelje ljudskih šol 16, za ravnatelje meščanskih šol 12, za ostale učitelje in učiteljice tisto število ur, ki je predpisano po normalnem učnem načrtu za dotični razred.

Dopust učnih oseb.

K § 115.

Odst. 3. Dopuste do treh dni dovoljuje voditelju šole krajno šolsko oblastvo, ostalim učnim močem pa voditelj šole.

Nedelje, praznike in počitniške dneve v tem času je vštovati v čas dopusta.

Taki dopusti ne smejo tekom enega šolskega leta presegati skupaj 6 dni.

Dovolilo vsakega dopusta je naznaniti okrajnemu šolskemu oblastvu.

Odst. 4. Okrajna šolska oblastva smejo dovoliti dopuste do 4 tednov, vsega skupaj pa ne več kakor osem tednov tekom enega šolskega leta. Dovoljeni dopust je naznaniti krajnemu šolskemu svetu in o njem poročati deželnemu šolskemu svetu.

V zmislu tukajšnjega normalnega razpisa z dne 10. maja 1906, št. 1277, naj okrajno šolsko oblastvo začasnim učnim močem, ki se oglasijo za učnospособljenostno preizkušnjo, dovoli le za dobo preizkušnje same brezpogojno potrebni dopust, nikakor pa naj ne dovoli takega dopusta v namen pripravljanja za učnospособljenostno preizkušnjo.

Za dopust, ki si ga je izprositi pri šolskem vodstvu ali pri krajnem šolskem svetu, se sme prositi ustno ali pisмено.

Odst. 5. Dovolilo dopustov čez 4 tedne je pridržano c. kr. deželnemu šolskemu svetu.

Kadar so z dovolilom dopusta združeni stroški za pripomoč ali kadar je treba dovolila deželnega šolskega sveta, je prošnjam za popolni ali delni dopust iz zdravstvenih ozirov priložiti uradnozdravniško ali od uradnega zdravnika potrjeno izpričevalo, ki je v njem navesti tudi potrebno dobo dopusta.

Kadar se opira dopust na druge razloge nego na bo-lezen, jih je skrbno preiskati.

Nadomeščanje učnih moči, ki so zadržane ali na dopustu.

K § 116.

Odst. 1. Obolenja in dopuste učnih moči je takoj prijaviti deželnemu šolskemu svetu, ako je nadomeščanje učne osebe potrebno in združeno s stroški.

V ostalem ostanejo veljavna določila razglasa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 29. aprila 1880, št. 737, dež. zak. št. 5, o nadomeščanju učnih mest na javnih ljudskih šolah na Kranjskem.

(Glede katehetov kot dušnih pastirjev prim. § 135, odst. 3.)

Kako je zapuščati službeni kraj med počitnicami.

K § 117.

Odst. 1. Kadarkoli se nameravajo učne osebe, ki nimajo šolskega vodstva, med počitnicami oddaljiti iz svojega šolskega kraja, morajo to naznaniti voditelju šole in mu izročiti svojo adresu ter obenem navesti, doklej približno nameravajo izostati.

To določilo ne velja za katehete kot dušne pastirje.

Odst. 2. Kadar nameravajo voditelji večrazrednih šol med počitnicami zapustiti službeni kraj, morajo vsako več nego 8 dni trajajočo oddaljitev prijaviti krajnemu in okrajnemu (mestnemu) šolskemu svetu in obenem naznaniti, kateri učni osebi izmed učiteljskega zbora so za čas svoje odsotnosti poverili nadomeščanje.

Voditelji enorazrednih ljudskih šol morajo glede svoje prijave pravtako postopati, obenem pa so dolžni pred svojim odhodom iz šolskega kraja izročiti ključ do arhivne omare predsedniku krajnega šolskega sveta, da more le-ta brez odloga priobčiti predstojnim šolskim oblastvom podatke, ki bi jih zahtevala.

Pošiljanje uradnih spisov za šolskim voditeljem je dovoljeno samo na poziv ali z dovolilom okrajnega šolskega oblastva.

Zadnjih 8 dni pred začetkom šolskega leta smejo šolski voditelji tudi ob počitnicah samo z rednim dopustom zapustiti šolski kraj.

Vedenje učnih oseb.

K § 118.

Na javnih ljudskih šolah delujoče učne osebe morajo zlasti tudi s svojim vedenjem dajati dober zgled šolski mladini.

Nesoglasja med učiteljskim zborom.

K § 119.

Odst. 2. Nesoglasja med šolskim voditeljem in veroučitelji, ki so v dušnem pastirstvu, je poravnati v sporaz-

umu z dotičnim cerkvenim oblastvom (župnim uradom, oziroma dekanijskim uradom, kadar je župnik sam vero-učitelj).

Kadar se ne doseže sporazum, je prijaviti to okrajnemu šolskemu oblastvu. (Prim. tudi ukazila k §§ 129 in 135, odst. 3, š. i. u. r.)

Prekršek roditeljskih dolžnosti.

K § 120.

Odst. 3. V primerih vztrajnega prekrševanja dolžnosti, ki jih imajo po tem paragrafu roditelji, je poklicati na pomoč varstveno in skrbstveno oblastvo. (Prim. § 73 š. i. u. r.)

Pripravljanje učiteljev na pouk.

K § 121.

Odst. 1. V zmislu normalnega razpisa c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 31. maja 1902, št. 345, so učitelji in učiteljice dolžni vestno se pripravljati na pouk, pred začetkom šolskega leta razdeliti učivo in pismene naloge tistega razreda, ki jim bo v njem poučevati, na četrletja in na mesece in v posebnem dnevniku podrobno z dotičnimi učili vred zaznamovati učivo, ki jim ga je podajati ali vaditi v posameznih dneh, oziroma v posameznih urah.

Mlajšim učiteljem je priporočati pismeno pripravljanje na vsako učno uro.

Popravljanje pismenih nalog.

Pod „pismenimi nalogami šolskih otrok“, ki so omejene v tem paragrafu in ki naj se vestno popravljajo, je umeti domače in šolske naloge. Vendar morajo učitelji paziti tudi na vadbene zvezke (beležnice, dnevnike) učencev, s pravočasnim opozarjanjem na pisavo težjih besed kar najbolj zaprečiti napake v teh zvezkih, med tihim opraviлом in po tihem opraviłu pregledati vadbene zvezke posameznih učencev in z vsem razredom popravljati zlasti take napake, ki se večkrat dogajajo. Včasih je tudi vadbene zvezke posameznih učencev, zlasti slabejših, natančneje pregledati in popraviti napake v njih. Tako ravnanje z vadbenimi zvezki bo dona-

šalo to korist, da se bodo zmanjšale napake v domačih in šolskih nalogah in olajšala njih poprava; ako pa se zane-marjajo vadbeni zvezki, potem tudi najskrbnejše poprav-ljanje domačih in šolskih nalog ne iztrebi napak.

Kako se je ravnati po urniku.

Neobhodno potrebni odstopi od urnika so dovoljeni v sporazumu s šolskim vodstvom.

Kadar bi se veroučitelji, delujoči v dušnem pastirstvu, ne mogli ravnati po urniku, je verske ure, zamujene vsled dolžnosti dušnega pastirstva, v sporazumu s šolskim vodi-teljem nadomestiti pozneje. (Prim. ukazila k § 17, točka 1, in k § 135, odst. 3, š. i. u. r.)

Nadzorovanje šolskih otrok.

K § 122.

Glede dolžnosti, ki jih imajo po § 122 š. i. u. r. učne moči na šoli, so za veroučitelje, delujoče v dušnem pastir-stvu, merodajna ukazila v zmislu § 17, točke 6, § 74, odst. 2, in § 129.

Vstop v šolsko sobo.

K § 123.

Odst. 1. Na durih vsake šolske sobe je napraviti tab-lico z napisom, da je prepovedano vstopiti v šolsko sobo osebam, ki v to niso upravičene. Na večrazrednih ljudskih šolah se vrhutega priporoča, da bodi na durih vsake šolske sobe razvidno ime dotičnega učitelja.

Z ozirom na metodično izobrazbo zlasti mlajših učnih moči je želeti, da je učitelj navzočen pri učnih urah dru-gega učitelja; vendar je k temu vedno izprositi privolila učitelja, ki poučuje, in šolskega vodstva.

Po § 102, odst. 3, organizacijskega ustava za moška in ženska učiteljišča z dne 31. julija 1886, m. uk. št. 50, so učiteljiški ravnatelji in učitelji upravičeni prisostvovati pri pouku na javnih ljudskih šolah kot slušatelji.

Deželni šolski svet si pridržuje, dajati v to potrebno dovolilo tudi drugim osebam, ki se hočejo seznaniti s kranj-skim šolstvom.

Uporaba učencev za opravila in dela.

K § 124.

Odst. 1. Določila § 124 š. i. u. r. ne izključujejo, da se uporabijo učenci in učenke, kadar se v to ponudijo, kot razredni reditelji (razredne rediteljice) za male opravke, kakršne zahteva šolsko življenje, tako n. pr. za brisanje šolske table, za snaženje gobe, za prinašanje in odnašanje pri pouku potrebnih učil, za obešanje slik in nastenskih zemljevidov.

Da se zapreči zmešnjava, je priporočati, da se izroče taki opravi za določen čas — morda za en teden — istim učencem.

Postransko opravilo učnih oseb.

K § 126.

Po § 41 zakona z dne 29. aprila 1873, dež. zak. št. 22' se morajo vse na kaki javni ljudski šoli začasno ali stalno nameščene učne osebe zdržati vsakega postranskega opravila, ki se ne ujema z dostojnostjo in zunanjo častjo njih stanu ali jim jemlje čas za natančno izpolnjevanje njih poklica ali ki bi se pri njem lahko mislila kaka pristranost v izvrševanju učiteljske službe.

Na vsak način je učiteljem prepovedano:

1. Izvrševanje postranskih opravil med učnim časom dotičnega učitelja, ker bi se vsled tega moral pouk skrajšati;
2. iz zdravstvenih ozirov služba mrliškega oglednika;
3. spisovanje prizivov za stranke zoper šolskooblastvene ukrepe, zlasti zoper kazenske razsodbe zaradi šolskih zamud in zoper odbite olajšave glede hoje v šolo.

Razmerje duhovnikov dušnega pastirstva, ki se uporabljajo pri verskem pouku.

K § 129.

Odst. 2. Dokončni šolski in učni red zgolj kot izvršilni ukaz k veljavnim šolskim zakonom ne more razveljaviti teh

zakonov. Zato ni treba nadalje razlagati, da ni izgubilo veljave v § 2 zakona z dne 25. maja 1868, drž. zak. št. 48, o razmerju med šolo in cerkvijo izrečeno načelo, ki je po njem oskrbovanje, vodstvo in neposrednje nadzorstvo verskega pouka v šoli prepuščeno dotični cerkvi ali verski družbi, in da je presoјati razmerje dušnih pastirjev, ki jim je cerkev izročila oskrbovanje verskega pouka v šolah, do šole in do drugih udov učiteljskega zbora po tozadevnih zakonskih določilih, zlasti po določilih § 5 državnega zakona o ljudskih šolah z dne 14. maja 1869, drž. zak. št. 62, in § 7 zakona z dne 20. junija 1872, drž. zak. št. 86, o oskrbovanju verskega pouka v ljudskih šolah.

Dokončni šolski in učni red vpošteva ta načela neomejeno, ker podreja dušnemu pastirstvu pripadajoče veroučitelje v § 129, odst. 2, š. i. u. r. samo tistim določilom šolskega in učnega reda, ki se nanašajo na izvrševanje njih učiteljskega delovanja, in v § 134 sam kaže na neposrednjo nadzorovalno pravico cerkve glede verskega pouka.

S tem pa se sama od sebe bistveno utesnijo tista določila šolskega in učnega reda, ki imajo le zavoljo svojega splošnega besedila tudi za dušne pastirje kot veroučitelje navidez popolno veljavo, kakor § 74, odst. 2, § 95, odst. 2, § 97, odst. 1, § 119, odst. 4, § 121, odst. 1, § 122, § 123, § 134, odst. 1, § 135 in § 143. Na to utesnitev se je ozirati pri izvrševanju omenjenih določil.

Odst. 3. Glede § 129, odst. 3, se opozarja na ukazila k § 119, odst. 2.

Hospitanti.

K § 130.

Odst. 2. Učnih poizkusov v navzočnosti šolskega voditelja in razrednika ni šteti za samostojno poučevanje in so torej dopuščeni.

X. O pravicah in dolžnostih šolskega voditelja.

Uradno občevanje šolskih voditeljev.

K § 132.

Odst. 1. Poročila šolskih vodstev na okrajni (mestni) šolski svet je pisati vedno na celi poli in in extenso; na desno zgoraj je zapisati datum, na levo zgoraj številko pravega spisa.

Kako je šolskemu voditelju nadzorovati pouk.

K § 134.

Odst. 1. Šolski voditelj ima posebno dolžnost, da pridno hospitira v učnih urah podrejenih mu učnih moči, zlasti mlajših. Na posebne nedostatke v poučevanju, na izvrševanje šolske discipline in na pisanje uradnih spisov mora opozoriti dotično učno moč; tiste stvari občega značaja, ki jih zazna pri svojem pogostem hospitiranju v učnih urah v didaktičnem in pedagoškem oziru, naj pretresa v učiteljski konferenci na primeren način in s potrebnim taktom.

Dolžan je svoje zaznave ob hospitiranju pri pouku po vsaki učni uri, ki je bil pri njej navzočen, zaradi svoječasne uporabe zapisati in vsako hospitacijo zaznamovati v tedniku.

Pravtako je dolžan seznaniti podrejene mu učne osebe s poslovanjem šolskega vodstva.

Kako je šolskemu voditelju hospitirati v verskih urah.

Po dokončnem šolskem in učnem redu se ni glede dolžnosti šolskega voditelja v tem oziru nasproti dozdanemu stanju ničesar izpremenilo.

Šolski voditelji naj torej hodijo k verskim uram le tedaj, kadar imajo v to poseben povod. (Prim. ukazila k § 129.)

Glede poravnave morebitnega nesoglasja med šolskim voditeljem in veroučiteljem se opozarja na ukazila k § 119.

Prestop razrednikov v višje razrede.

K § 135.

O d s t. 1. i n 2. Razrednika za vsak razred določi šolski voditelj in odkaže po okolnostih posamezne učne predmete v razredih drugim učnim močem. (Prim. ukazila k § 140, C, b.)

Sporazum z župnim uradom ob sestavi urnikov.

O d s t. 3. Župni uradi morajo pred začetkom šolskega leta pravočasno naznaniti šolskim vodstvom, katere učne ure bi bile duhovnikom dušnega pastirstva z ozirom na službo dušnega pastirstva najprimernejše za veronauk.

Šolska vodstva morajo kar največ ustreči tem željam župnega urada.

Ako je mogoče, naj se nastavijo za veronauk p r v e u r e. (Prim. točko 1 ukazil k § 17 š. i. u. r.)

Kadar so kateheti kot dušni pastirji zadržani, morajo naznaniti in sicer kar najpravočasneje šolskemu vodstvu, da odpade po urniku določena ura. Dati jim je priliko, da nadomeste to uro.

Kateri dan in katero uro naj se to izvrši, določi v sporazumu z dotičnim veroučiteljem šolski voditelj.

Predlaganje urnikov na enorazrednih ljudskih šolah.

O d s t. 3. Šolska vodstva tudi enorazrednih ljudskih šol morajo izgotovljene urnike predložiti okrajnemu šolskemu oblastvu v odobrenje.

Uradni spisi.

K § 136.

O d s t. 1. Na vsaki ljudski šoli, oziroma meščanski šoli se morajo pisati naslednji uradni spisi:

1. Šolska kronika;
2. šolski inventar;
3. opravljeni zapisnik;
4. zbirka normalij in imenik normalij;

5. knjižnični katalogi (ločeni za šolarsko in za učiteljsko knjižnico);

6. izposojilna knjiga za šolarsko in za učiteljsko knjižnico;

7. zaznamek ubožnih knjig;

8. zaznamek razdeljenih ubožnih knjig;

9. razredni katalogi;

10. tedniki in

11. razrednice.

Nazadnje navedene 3 uradne spise je pisati tudi na vseh ponavljalnih šolah, tako tudi na vseh zasebnih in ekskurendnih šolah.

Glede uradnih spisov, ki jih je pisati na vsaki šoli, se pripominja naslednje:

A) 1. Šolsko kroniko je pisati tudi nadalje po vzorcu, predpisanem z razpisom c. kr. deželnega šolskega sveta z dne 8. septembra 1893, št. 2178.

Vpisovanje bodi v vseh delih strogo objektivno in izključuj vse polemične opazke.

Šolsko kroniko piše šolski voditelj; vendar bodi dostopna vsem udom učiteljskega zbora na njih željo.

2. V šolski inventar se vpisuje šolska oprava, šolsko orodje itd. (obrazec 23) in učila (obrazec 24) ter v njem poočituje njih prirastek in odpad. Odpisa v inventarju naj šolski voditelj nikdar ne zaznamuje svojemučno, ampak vedno le s privolilom krajnega šolskega sveta in naj se v inventarju sklicuje na to privolilo.

Inventar bodi pri menjavi šolskega voditelja podstava oddaje.

3. O p r a v i l n i z a p i s n i k je pisati z uporabo obrazca 25. Začenja se v vsakem šolskem letu z novimi številkami.

V zapisnik vpisani akti se zaznamujejo s številko opravnega zapisnika in z dnevom dospelosti.

4. I m e n i k n o r m a l i j i n z b i r k a n o r m a l i j (§ 137 š. i. u. r.). Normalije, t. j. oblastveni ukrepi, ki se ne nanašajo na posamezen primer, temveč so splošno in trajno veljavni, je zaznamovati po dobi njih dospelosti z zaporednimi številkami in jih vložiti v mapo z nadpisom „Zbirka normalij“, eventualno se smejo normalije tudi po tvarini uvrščene hraniti v mapi. Razpise, ki izidejo v uradnih listih,

je nalepiti na polovično polo, zaznamovati s številkami in uvrstiti v zbirko.

Na vsaki šoli se mora nahajati tiskana zbirka zakonov in ukazov v področju ljudskega šolstva.

Imenik normalij (obrazec 26) bodi tako prirejen, da je vsak normalni razpis lahko najti. V ta namen se mora vsak razpis vpisati v abecednem redu s kako napovedno besedo (za nekatere razpise se priporoča, da se navede več napovednih besed).

Za pisanje imenika normalij ugaja najbolj knjiga z listi po obrazcu 26 in z navzvon molečo abecedo.

Šolski voditelj mora skrbeti, da se vsaka učna oseba popolnoma seznani s šolskimi normalijami in sicer tudi s starejšimi (§ 137 š. i. u. r.).

5. Knjižnični katalogi se pišejo ločeni za šolarsko in za učiteljsko knjižnico (obrazec 27 in 28).

Za šolarske knjižnice, ki imajo zdaj večkrat prav mnogo privlake, ni zdanjih katalogov nič več rabiti in jih je z uporabo novega obrazca 27 nanovo spisati najdalje v 3 letih.

Za ročno rabo se sme vrhutega pisati listovni katalog z listi v obliki osmerke, ki pa mora obsegati naslednje razpredelke: številko, pisatelja, naslov knjige in razred, ki je zanj določena knjiga.

6. Izposojilna knjiga.

Za pregled izposojenih knjig je uporabljati obrazca 29 (šolarska knjižnica) in 30 (učiteljska knjižnica).

7. Zaznamek ubožnih knjig je sestaviti po obrazcu 31; pisati ga mora šolski voditelj (ravnatelj).

8. Zaznamek razdeljenih ubožnih knjig (obrazec 32) pišejo na ljudskih šolah šolski voditelj, oziroma razredniki, na meščanskih šolah ravnatelj, oziroma razredniki (obrazec 33).

9. Razredni katalog — nakratko tudi katalog imenovan — (za vsakdanje šole obrazec 34 b, za ponavljalne šole obrazec 35 b, za meščanske šole obrazec 36 b) je najvažnejši uradni spis in ga je zato pisati s posebno skrbnostjo in natančnostjo. Pri tem je razen opomenj na 4. strani obrazca za ljudskošolski katalog paziti še na naslednje:

- a) V ljudskošolski katalog spadajo samo tisti otroci brez ozira na njih bivališče, ki so bili resnično sprejeti v dotično šolo.
- b) Klasifikacijske rede je vpisati v katalog in v šolska naznanila s številkami; njih pomen je določen po § 87 š. i. u. r. in vrhutega razviden na naslovnem listu (kakor tudi v šolskih naznanilih); nasprotno pa je pisati klasifikacijske rede v vseh izpričevalih z besedami.
- c) Uspehe preizkušenj z zasebnimi učenci je vpisati v katalogu dotičnega razreda. Odpustne preizkušnje je zaznamovati v katalogu najvišjega razreda.
- č) Redi in podatki v katalogu se morajo najnatančneje ujemati z redi in podatki v šolskih naznanilih in izpričevalih; zato jih je skrbno primerjati.
- d) Morebitne poprave napačnih vpisov v katalogu je označiti s podpisom dotičnega učitelja; vpisovanje s svinčnikom in radiranje ni dovoljeno.
- e) V katalogih se po njih zaključku ne sme nič več izpreminjati, razen kadar izreden primer zahteva izpremembo, ki je o njej potem skleniti v učiteljski konferenci.
- f) Po začetku novega šolskega leta je kataloge posameznih razredov za zadnje preteklo šolsko leto zvezati v en zvezek. Na šolah z malo razredov se sme tudi več letnikov zvezati skupaj.
- g) Pisanje glavnega kataloga (§ 136 š. i. u. r.) se opusti.

10. Tednik je za vsakdanje šole pisati po obrazcu **37 b**, za ponavljalne šole po obrazcu **38 b**.

Na meščanskih šolah je namesto tednika pisati razrednico (obrazec **39 b**).

11. Za razrednice je uporabljati obrazca **40 b** (vsakdanja šola) in **41 b** (ponavljalna šola).

Na meščanskih šolah je šolske zamude zaznamovati v katalogu (obrazec **36 b**).

Na koncu šolskega leta je vse kataloge, tednike in razrednice izročiti šolskemu voditelju (ravnatelju) v shranitev.

Ker je često treba, da kaka zrelostnouslyposobljena učna moč začasno oskrbuje vodstvene posle, je vsak šolski vo-

ditelj dolžan, da tiste učne moči, ki vstopijo v praktično učiteljsko službo, pouči o pisanju uradnih spisov.

B) Za šolska naznanila in izpričevala se predpisujejo naslednji obrazci:

1. Na ljudskih šolah :

Obrazec **42 b** šolsko naznanilo.

Obrazec **43 b** obiskovalno izpričevalo za sprejem v srednjo šolo.

Obrazec **44 b** preizkusno izpričevalo za zasebne učence.

Obrazec **45 b** odhodnica.

Obrazec **46 b** odpustnica po doseženi šolski doletnosti.

Obrazec **47 b** odpustnica pred doseženo šolsko doletnostjo.

Obrazec **48 b** odpustnica za zasebne učence.

2. Na meščanskih šolah :

Obrazec **49 b** konferenčno naznanilo.

Obrazec **50 b** poluletno izpričevalo (1. poluletje).

Obrazec **51 b** poluletno izpričevalo (2. poluletje).

Obrazec **52 b** obiskovalno izpričevalo.

Obrazec **53 b** odpustnica (14 let dovršil, III. razreda ni dokončal).

Obrazec **54 b** odpustnica (III. razred dokončal z doseženo šolsko doletnostjo).

Obrazec **55 b** odpustnica (III. razred dokončal pred doseženo šolsko doletnostjo).

Obrazec **56 b** izpričevalo za enoletne učne tečaje, združene z deškimi meščanskimi šolami.

Obrazec **57 b** preizkusno izpričevalo za zasebne učence.

Obrazec **58 b** odpustnica za zasebne učence v zmislu § 176, oziroma § 209 š. i. u. r.

Obrazec **59 b** odpustnica za zasebne učence v zmislu § 175, oziroma § 209 š. i. u. r.

Za dekliške meščanske šole se bodo potrebni obrazci predpisali od primera do primera.

C) Zbirko normalij in imenik normalij je na vseh šolah takoj sestaviti.

Za druge uradne spise je izključno uporabiti nove obrazce, ko poide zaloga dozdanih tiskovin, ki jih imajo šole, najdalje pa z začetkom šolskega leta 1909/10.

Č) Uradne knjige in uradni spisi se praviloma ne smejo niti izposojati niti jemati s seboj v zasebno stanovanje zunaj šolskega poslopja.

O shranjevanju uradnih spisov se pripominja naslednje:

1. Trajno je shraniti: *a)* šolsko matico, *b)* šolsko kroniko, *c)* opravljeni zapisnik, *č)* zbirko normalij in imenik normalij, *d)* razredne kataloge, *e)* konferenčne zapisnike.

2. Z ozirom na vsakokratni obstoj je pisati: *a)* šolski inventar, *b)* inventar o učilih, *c)* kataloge učiteljske in šolarske knjižnice.

3. Razrednice in tednike je treba shraniti le šest let.

4. Zaznamke ubožnih knjig in zaznamke o njih razdelitvi je spisati vsako leto nanovo.

D) Zasebnim ljudskim in meščanskim šolam naj bodo vzor obrazci za javne ljudske in meščanske šole z izpremembo, da je te šole na čelu šolskih naveden in izpričeval označiti izrečno kot zasebne šole, da je nadalje v primeru, kadar ima šola pravico izdajati državnoveljavna izpričevala, navesti pod naslovom tisti ministrski razpis, s katerim je bila šola podeljena pravica javnosti, in naposled, da mora biti iz besedila izpričevala, oziroma šolske štampile razviden njen vzdrževalec.

Dotične golice je pred njih uporabo predložiti deželnemu šolskemu svetu v presojo, če imajo pravilno obliko.

Od st. 3. Sodelovanje učiteljev pri pisanju uradnih spisov ureja glede sprejema učencev § 35, glede odpustnic § 97, glede izposojanja knjižničnih knjig § 139 š. i. u. r.

Osebna popisnica.

K § 137.

K dolžnostim šolskega voditelja spada tudi to, da pošlje osebno popisnico vsake na šolo nanovo vstopivše učne moči v dveh izvodih okrajnemu šolskemu oblastvu (obrazec 65). Le-to mora en izvod brez odloga predložiti deželnemu šolskemu svetu.

Nadzorovanje šolskega poslopja.

K § 138.

Šolski prostori se smejo uporabljati za društvene ali drugačne shode ali sploh v namene, ki niso omenjeni v šolskem redu, samo z dovolilom okrajnega (mestnega) šolskega sveta.

Kadar so se uporabljali šolski prostori v druge nego v šolske namene, tedaj jih je temeljito osnažiti in po potrebi razkužiti.

Kako je šolskemu voditelju prevzeti učila.

K § 139.

Odst. 1. Učila ali deli knjižnice se morajo prevzeti vselej na podstavi inventarja. Pravitako lahko zahteva šolski voditelj, da mu na koncu šolskega leta izroče vse zbirke na podstavi inventarja tiste učne osebe, ki jim je poverjeno neposrednje nadzorovanje učil.

XI. O učiteljski konferenci.

Vršitev učiteljskih konferenc.

K § 140.

Okrajni (mestni) šolski svet mora gledati na to, da se v tem paragrafu določene učiteljske konference vrše na vseh dvorazrednih in večrazrednih šolah vsak mesec, in sme zahtevati, kadar je potrebno, da se mu predlože konferenčni zapisniki.

Dnevni red konferenc.

Točke dnevnega reda rednih učiteljskih konferenc so:

1. Uradna naznanila (iz dospelih šolskooblastvenih razpisov, ukaznikov itd.);
2. predlaganje novih, šoli priposlanih knjig in učil;
3. poročilo šolskega voditelja (ravnatelja) o izvršitvi sklepov zadnje krajne učiteljske konference;

4. kratek razgovor o važnejših novejših knjigah pedagogične in literarne vsebine;

5. razgovor na podstavi kratkih poročil o vprašanjih obče znanstvene, didaktične in pedagogične vsebine, zlasti o takih, ki se naslanjajo na izkušnje, vzete iz šolskega življenja;

6. posvetovanje in sklepanje o drugih vprašanjih, izhajajočih iz vsakočasnih šolskih potreb;

7. prosti nasveti.

Določila v točki 5 ni umeti tako, kakor da bi bilo pri konferencah treba pravilno predavati in prepise takih predavanj prilagati zapisniku.

Tudi ni treba pod 4 in 5 navedenih predmetov postavljati na dnevni red vsake konference, temveč zadostuje, ako pridejo take stvari na razpravo ob dani priliki ali vsako četrtnetje enkrat.

K navadnim točkam pridejo zlasti še:

A. Glede začetne konference:

- a) Posvetovanje o sestavi urnika (§ 135 š. i. u. r.);
- b) razdelitev nanovo vstopajočih šolskih otrok v razrede in oddelke (§§ 45, 46 in 47 š. i. u. r.).

B. Glede mesečnih konferenc in sklepne konference:

- a) Naznanila šolskega voditelja o stvareh, ki jih je opazil ob hospitiranju pri součiteljih in součiteljicah, oziroma ob pregledovanju šolarskih izdelkov in uradnih spisov, ki jih je pisati učnim osebam, kolikor so te zaznave sposobne za konferenčno obravnavo, t. j. kolikor se more iz njih izvajati navodilo za ravnanje in delovanje učiteljskega zbora.
- b) Poročila učnih oseb o stanju šolskih prostorov (toplina, snaznost, razsvetljava, prezračevanje), o zdravstvenem stanju učencev, o nravnem vedenju v šoli in zunaj šole, o pridnosti, o hoji v šolo, o napredku in o vprašanju, ali se je obdelalo in priučilo predpisano učivo. (Prim. § 88 š. i. u. r.) Naznanila posebnih, šolo zadevajočih dogodkov. Posvetovanje in sklepanje o odpravi dotičnih napak, ki so se opazile.

- c) Nasveti o nabavi učil in knjižničnih knjig.
- č) Varstvo otrok v zmislu ukazil k § 216 š. i. u. r.
- d) Sklepanje o odpustnicah in odhodnicah. (Prim. tudi § 150 š. i. u. r.)

C. Samo za sklepno konferenco:

- a) Sklepanje o premeščanju otrok iz razreda v drugi razred in v razredih iz oddelka v drugi oddelek.
- b) Odkazovanje razredov, oziroma učnih predmetov za prihodnje šolsko leto po šolskem voditelju posameznim učnim močem po njih poprejšnji zaslišbi.
- c) Nasveti o preskrbovanju stvarnih potrebščin (popravlil itd.).
- č) Razgovor o sklepni klasifikaciji.

Dolžnost udeleževati se učiteljskih konferenc.

K § 143.

Posvetni učitelji in veroučitelji, ki so nameščeni od šolskega oblastva in ki poučujejo na več šolah, so dolžni udeleževati se vseh konferenc tistih šol, ki so na njih nameščeni, na drugih šolah pa samo tedaj, kadar se obravnavajo predmeti, ki se tičejo njih osebe ali njih učnega predmeta.

Ti predmeti morajo biti razvidni iz dnevnega reda, priloženega povabilu (§ 145, odst. 5, š. i. u. r.).

Udeležba veroučiteljev, službujočih v dušnem pastirstvu, pri šolskih konferencah.

K § 144.

Veroučiteljem, ki pripadajo dušnemu pastirstvu, je vsled njih drugih uradnih opravil zelo težko in večkrat nemogoče udeleževati se konferenc na šolah, ki morajo na njih poučevati.

Dušnemu pastirstvu pripadajoči veroučitelji so zato odvezani od dolžnosti prihajati k učiteljskim konferencam tistih šol, ki na njih poučujejo.

Vendar je želeli, da veroučitelj svojo pravico udeleževati se konferenc, uporablja vsaj tedaj, kadar je razgovor

o važnih, njegov učni predmet se tikajočih stvarih (§ 142 š. i. u. r.).

Šolski voditelji morajo vršiti učiteljske konference, ko so k njim pravilno povabili vse ude, tudi ob veroučiteljevi nenavzočnosti in sicer, ako veroučitelj ne zaprosi, da bi se odgodilo kako posvetovanje za naslednjo konferenco, brez omejitve na stvari, ki zanje v šolskem in učnem redu ni določena veroučiteljeva navzočnost. (Prim. §§ 142 in 146, odst. 2, š. i. u. r.)

V tem primeru morajo veroučitelji dodatno vpogledati zapisnik in ta vpogled potrditi s svojim podpisom (§ 148, odst. 3, š. i. u. r.).

Kadar dopuščajo razmere, se sme na veroučiteljevo željo preložiti posvetovanje o točkah dnevnega reda, ki se posebno tičejo veroučitelja (§ 131 š. i. u. r.), na naslednjo konferenco. Vendar je preložitev dopuščena le enkrat.

Določitev časa za učiteljsko konferenco.

K § 145.

Odst. 1—3. Praviloma je naznaniti konferenco tri dni poprej. Pismo povabilo h konferenci morajo konferenčni udje potrditi s svojim podpisom.

Pri določitvi časa se je posebno ozirati na to, da je mogoče pravočasno priti h konferenci tudi veroučiteljem, ki so dušni pastirji, učiteljicam za ženska ročna dela in krajnemu šolskemu nadzorniku, ki ima po § 15 zakona z dne 25. februarja 1870, dež. zak. št. 11, pravico udeležiti se konference.

Zato se priporoča, da se vrši konferenca kolikor mogoče ob takih dneh, ko so zunanji udje učiteljskega zbora zaradi poučevanja že tako navzočni v šolskem kraju.

Sklepi učiteljske konference.

K 147.

Odst. 2. Kadar konferenčni udje ne pritrdijo kakemu sklepu in dajo svoje nasprotno mnenje na zapisnik, tedaj je zapisnik najdalje v 8 dneh predložiti okrajnemu (mestnemu) šolskemu svetu.

Kadar se ugovarja zoper sklep šele ob poznejšem vpogledu (§ 148, odst. 3, š. i. u. r.), tedaj se začne ta rok šele z dnem vpogleda.

Pisanje in podpisovanje zapisnika.

K § 148.

Odst. 1 in 2. Besedilo zapisnika določi zapisnikar v sporazumu z voditeljem konference.

Kadar se kakšen konferenčni ud ne zлага s tem besedilom in se sporazum o dotični stvari ne more doseči, tedaj ima ud pravico zahtevati, da se pristavi besedilo, ki se mu zdi potrebno.

Odločiti o tem ima pravico okrajni (mestni) šolski svet kakor v primeru, navedenem v § 147 š. i. u. r.

Glede reda, v katerem je podpisati zapisnik, velja pravilo, da podpišejo zapisnik šolskooblastveno nameščeni konferenčni udje po svojem službenem činu (§ 119, odst. 4, in § 182, odst. 3, š. i. u. r.).

Da se v prihodnje prepreči nesoglasje, se vrhutega odreja, da se podpiše voditelj konference na levi, zapisnikar in druge šolskooblastveno nameščene, oziroma nastavljene učne moči na desni; kadar je bil pri konferenci navzočen krajni šolski nadzornik ali dušnemu pastirstvu pripadajoči veroučitelj, tedaj se jima je podpisati v sredi med podpisi voditelja in drugih učnih moči.

Uradna tajnost.

K § 149.

Uradna tajnost gre zlasti razpisom, ki jih šolska oblastva proglase za zaupne, dalje predmetom, ki o njih zahteva voditelj konference ali sklne konferenca, da naj ostanejo tajni, in naposled vsem osebnim zadevam.

Shramba zapisnika.

K § 150.

Konferenčne zapisnike je zaznamovati z vložno številko pravičnega zapisnika in jih v posebnem zvezku shraniti v šolskem arhivu, razvrščene po letnikih in po času.

Drugo poglavje.

O meščanski šoli.

Zaznamek učnih zavodov, ki so pristopni absolventom meščanskih šol.

K § 152.

Odst. 2. Ravnatelj je dolžan, da na podstavi naknadno v ukazniku ministrstva za bogočastje in nauk izdanih razglasil popolni z razpisom ministrstva za bogočastje in nauk z dne 16. junija 1905, št. 10.131, m. uk. št. 22, objavljeni zaznamek tistih učnih zavodov, ki se vanje lahko sprejmejo absolventi meščanske šole, in ako je na meščanski šoli enoletni učni tečaj, tudi zaznamek tistih učnih zavodov, ki se vanje lahko sprejmejo absolventi enoletnega učnega tečaja; po možnosti naj ta zaznamek v obliki lepaka naznani interesentom na pripravnem mestu v šolskem poslopiju in jim razjasni tozadevna vprašanja.

Konference za predposvetovanje o učnih načrtih.

K § 154.

Odst. 1. V tem paragrafu omenjene konference vodi okrajni šolski nadzornik, kadar c. kr. deželni šolski svet za vsak posamezen primer ne odredi drugače.

Pouk v neobveznih predmetih.

K § 159.

Odst. 1. Glede sestave oddelkov in skupin za neobvezne učne predmete na meščanskih šolah je zmiselno uporabljati ukazila k § 7 š. i. u. r.

Glede števila učencev, ki je potrebno za sprejem pouka v kakem neobveznem učnem predmetu, se opozarja na točko d) teh ukazil k § 12 š. i. u. r.

Za uvedbo pouka v gospodinjstvu, v stenografiji in v strojnem pisanju je do nadaljnjih ukazil v vsakem posameznem primeru izprosi odobrila ministrstva za bogočastje in nauk.

O pripustu učencev (učenk) k obiskovanju kakega neobveznega predmeta odloči učiteljska konferenca.

Sprejem v meščansko šolo.

K § 163.

Okrajni (mestni) šolski svet sme dovoliti, da se neposrednje po sklepu šolskega leta sprejmejo učenci v meščansko šolo in se opravijo sprejemne preizkušnje, omenjene v tem paragrafu.

Glede prosilcev za sprejem, ki niso popolnoma večši učnemu jeziku meščanske šole, je postopati v zmislu ukazil izdanih k § 46 in § 47 š. i. u. r.

Odrekanje sprejema v meščansko šolo.

K § 164.

Pred odločbo je vprašati roditelje ali njih namestnike, ali nameravajo pustiti dotičnega otroka, da dovrši meščansko šolo ali vsaj prvi razred tega zavoda.

Da se odreče sprejem, je treba sklepa učiteljske konference.

Določitev redov.

K § 170.

Odst. 1. Rede za нравstveno vedenje, pridnost in zunanjo obliko je določiti v konferenci, pri čemer imajo skelpalen glas samo učitelji, ki imajo opraviti v razredu.

Pri tem je paziti, da slabi redi v napredku niso vedno posledica premale pridnosti in da utegne vedenje kakega učenca zaslužiti najboljši red, tudi če njegovi uspehi ne zadostujejo zahtevam.

Sklep I. poluletja.

K § 171.

Odst. 2. Razdelitev izpričeval na koncu prvega poluletja je določiti tako, da se dasta naslednja dva šolska dneva

prosta v soglasju s srednjimi šolami. (Prim. ukazila k § 58 š. i. u. r.)

Konferenčna naznanila.

K § 172.

Odst. 2. Namesto šolskih naznanil se izdajajo na koncu prvega in tretjega četrtletja konferenčna naznanila (obrazec 49 b).

Oprostitev od delovnega pouka.

K § 178.

Odst. 3. Meščanske učenke, ki po dopolnjeni šolo-obvezni dobi prostovoljno ponavljajo tretji razred in imajo že odpustnico po § 176 š. i. u. r., se smejo na prošnjo roditeljev oprostiti od pouka v ročnih delih, ne da bi se izkazale z zdravniškim izpričevalom. (Prim. § 27, odst. 1, š. i. u. r.)

Strokovna usposobljenost prosilcev za ravnateljsko mesto.

K § 179.

Odst. 4. Od prosilcev za ravnateljsko mesto je v zmislu ministrskega razpisa z dne 29. septembra 1905, št. 13.200, m. uk. št. 50, samo tedaj zahtevati določeno strokovno usposobljenost, kadar je to nujno potrebno v korist šole.

Tembolj pa se mora v vsakem primeru ozirati na občo sposobnost za ravnateljsko mesto, preizkušeno z daljšim delovanjem na meščanski šoli. (Prim. § 110, odst. 1, š. i. u. r.)

Znižanje učne obveznosti.

K § 183.

Odst. 1. Popravljanje pismenih nalog iz nemščine in slovenščine je všteti pri številu več kakor 30 učencev v razredu z 2 tedenskima urama, v razredih s 30 ali manj učenci z 1 tedensko uro, pri računstvu pri več kakor 30 učencih z 1 tedensko uro, pri 30 ali manj učencih s polovico tedenske ure. (Prim. ukazila k § 144, odst. 1.)

Tretje poglavje.

O zasebnem pouku.

I. O zasebnih učnih zavodih.

Nadzorovanje hoje v šolo.

K § 193.

Okrajna šolska oblastva so dolžna hojo v šolo na zasebnih šolah tako nadzorovati, da se zajamči dosega učnega smotra učencev. (Prim. ukazila k § 70, odst. II, str. 39.)

Opustitev zasebne ljudske šole.

K § 199.

Odst. Opustitev zasebne ljudske šole je vsaj 6 mesecev poprej naznaniti. Kadar se opusti zasebna ljudska šola, mora okrajni (mestni) šolski svet pravočasno ukreniti potrebno, da se poučujejo dotični otroci na kaki javni šoli.

Pravila vzgojevališč.

K § 200.

Odst. 2. Vsled določila drugega odstavka tega paragrafa naj se po ministrskem razpisu z dne 29. septembra 1905, št. 13.200, m. uk. št. 50, uradnim zdravnikom varuje odločilen vpliv zlasti na pravila vzgojevališč in reševališč za zane-marjene otroke. Od določil § 82, odst. 1., š. i. u. r. se razlikujoče odredbe o šolskih kaznih se smejo sprejeti v pravila takih zavodov samo z odobrilom ministrstva za bogočastje in nauk.

Razmerje krajnega šolskega sveta do zasebnih šol.

Odst. 1. Krajni šolski svet nima nadzorovalne pravice nad zasebnimi šolami.

II. O domačem pouku.

Nadzorovanje domačega pouka.

K § 205.

Glede nadzorovanja domačega pouka veljajo zmiselno odredbe § 193 š. i. u. r.

Okrajna šolska oblastva se vsled ministrskega razpisa z dne 29. septembra 1905, št. 13.200, m. uk. št. 50, opozarjajo, da imajo po § 23 drž. zakona o ljudskih šolah in § 205 š. i. u. r. pravico zahtevati od roditeljev otrok, ki se poučujejo doma, ali od roditeljevih namestnikov, da po okolišnih na koncu vsakega šolskega leta predložijo preizkusno izpričevalo po § 207 š. i. u. r.

Preizkušnja zasebnih učencev.

K § 206.

Z ozirom na § 46 š. i. u. r. se izrečno opozarja, da je uvrstiti zasebne učence v javno ljudsko šolo ali v zasebno ljudsko šolo s pravico javnosti na podstavi preizkusnega izpričevala po § 206 š. i. u. r.

Udeležba pri preizkušnjah zasebnih učencev.

K § 208.

Odst. 1. V tem paragrafu omenjenih preizkušenj se ne smejo kot izpraševalci udeležiti učitelji, ki so poučevali otroka na zasebni ljudski šoli ali doma.

Četrto poglavje.

O skrbi za otroke.

Skupno delovanje šole z varstvenimi in skrbstvenimi oblastvi.

K § 212.

Primeri, ki je v njih potrebno skupno delovanje šole in varstvenega in skrbstvenega sodišča, so tako mnogovrstni, da jih ni mogoče naštet.

Tako skupno delovanje je predpisano v §§ 40, odst. 3; 67, odst. 3; 85, odst. 3 in 4; 193, odst. 3, š. i. u. r., ki se nanje posebno opozarja.

Pa tudi ob večkratnem ravnanju proti predpisom § 77, ob opuščanju v §§ 33, 34, 41, 63, odst. 2; 68, 70, 98, 120, odst. 3; 204, odst. 2, in 205, odst. 2, š. i. u. r. navedenih odredb in izpodbud bo po okolišnih zaprositi posredovanja varstvenega in skrbstvenega oblastva.

Tudi o odpustu kakega otroka z odhodnico po § 100 š. i. u. r. mora, ako nanese potreba, šolsko vodstvo obvestiti varstveno in skrbstveno sodišče.

Zavodi za varstvo in bavilo otrok.

K § 213.

V tem paragrafu omenjeni zavodi (otroška zavetišča, otroški vrtci, bavišča, otroške grelnice, božičnice itd.) v varstvo in bavilo otrok zunaj šole naj se ustanove povsod, zlasti pa v mestih in tvorniških krajih, kjer otroci pogrešajo primerne varstva doma pri roditeljih ali so zunaj šole izpostavljeni velikim nevarnostim, kjer je torej potrebno, da skrbi šola za bavilo in nadzorovanje otrok.

Šola naj posveča posebno pozornost ustanovitvi zgoraj imenovanih zavodov, izpodbuja naj k temu občine, eventualno zasebno dobrodelnost, zlasti pa naj pazi, da se ustanove društva, ki se posvetijo temu namenu.

Varstvo otrok kot posvetovalni predmet pri mesečnih konferencah.

K § 216.

Na večrazrednih šolah bodi varstvo otrok stalna posvetovalna točka pri mesečni učiteljski konferenci. (Prim. ukazila k § 140 š. i. u. r.)

Konferenca naj pazi zlasti na tiste otroke, ki je zaradi njih npravnega vedenja želeti, da se otrok odtegne domačemu vplivu in se nastani kje drugod.

To nastanitev je zlasti uvaževati.

Tudi se lahko sproži, da se odtegne otrok očetovski oblasti.

Dalje se opozarjajo šolska oblastva na to, da se sme po § 16 zakona z dne 24. maja 1885., drž. zak. št. 89, ukreniti oddaja v poboljševalnice, oziroma v kako pokorilnico za zanemarjene otroke, združeno s prisilnimi delavnicami, na predlog tiste osebe, ki ji gre očetovska oblast.

Naznanjanje zaslužnih učnih oseb.

K § 219.

Okrajni šolski nadzorniki morajo v letnih poročilih navesti tiste učne osebe, ki se odlikujejo na polju skrbstva in varstva otrok.

Skupno delovanje šolskih oblastev, učiteljev in varstvenih in skrbstvenih sodišč.

Deželni šolski svet si pridrži, da izda v sporazumu s predsedstvom višjega deželnega sodišča natančnejše odredbe o skupnem delovanju šolskih oblastev z učitelji in z varstvenimi in skrbstvenimi sodišči na polju skrbstva za otroke.

Končna določila.

K § 221.

Naposled odreja deželni šolski svet še naslednje:

1. Vsi udje okrajnih šolskih svetov (mestnega šolskega sveta), zlasti njih predsedniki in okrajni šolski nadzorniki se morajo natančno seznaniti s šolskim in učnim redom in s tem izvršilnim predpisom.

2. V zmislu tukajšnjega razpisa z dne 10. novembra 1905, št. 5501, morajo okrajni šolski sveti (mestni šolski svet) gledati na to, da si preskrbe krajni šolski sveti in šolska vodstva vseh ljudskih in meščanskih šol po en izvod nemške, oziroma slovenske izdaje dokončnega šolskega in učnega reda in pričujočega izvršilnega predpisa.

Važnejše odredbe šolskega in učnega reda naj so v učiteljskih konferencah stalni predmet pretresovanj, ki jih je protokolarično zapisati in ob nadzorovanju predložiti okrajnim in deželnim šolskim nadzornikom.

Pojasnila in ukazila teh funkcionarjev se vpišejo v konferenčni zapisnik.

3. S šolskim in učnim redom je seznaniti že gojence in gojenke moških in ženskih učiteljišč v okviru pedagoškega predmeta, zlasti v zadnjem letniku in to vednost dokazati pri zrelostni in tudi pri učnouslyposobljenostni preizkušnji.

4. Vsi ukrepi c. kr. deželnega šolskega sveta, ki so v nasprotju s tem izvršilnim predpisom, se razveljavljajo.

C. kr. deželni predsednik:

Schwarz S. r.

Dodatek.

Zaznamek novih šolskih tiskovin, predpisanih z izvršilnim predpisom k dokončnemu šolskemu in učnemu redu.

Obrazec	Vsled § š. i. u. r.	V s e b i n a
1 b	22	Popis šoloobveznih otrok.
2 b	21, 22	Šolska matica s skupnim pregledom in kazalom.
3 b	21, 22	Šolska matica iz posameznih listov.
4 b	24, 35	Pregledni zaznamek vseh v šolskem okolišu bivajočih otrok, ki so po zakonu dolžni hoditi v šolo.
5 b	24	Posebni zaznamek otrok, ki so po zakonu oproščeni hoditi v svojo javno šolo.
6 b	24	Zaznamek otrok, ki so v šoloobvezni dobi in hodijo v javne in zasebne srednje šole ali v druga okrajnemu šolskemu oblastvu ne podrejena izobraževališča.
7 b	24	Naznanilo o izstopu takih otrok.
8 b	34, 41	Opomin I.
9 b	22, 23, 40	Sprejemni vpisnik.
10 b	40	Zaznamek o cepljenju koz v šolo nanovo sprejetih otrok.
11 b	40	Zaznamek otrok brez variha.
12 b	41	Zaznamek v ljudsko šolo sprejetih otrok, ki niso vpisani v šolski matici.
13 b	23, 43	Selitveno naznanilo.
14 b	23, 43	Selitveno naznanilo.
15 b	23, 43	Izpremembeni izkaz.
16 b	50	Izkaz o številu in veroizpovedanju otrok, ki so razvrščeni v posamezne razrede.
17 b	70	Opomin II.
18 b	70	Pozivnica zaradi šolskih zamud.

Obrazec	Vsled § š. i. u. r.	V s e b i n a
19 b	70	Svarilo zaradi neopravičenih šolskih zamud.
20 b	70	Naznanilo kazni.
21 b	70	Vročilni list.
22 b	23, 28, 29, 97, 100	Naznanilo o odpustu iz šole.
23	136	Šolski inventar.
24	136	Inventar o učilih.
25	136	Opravični zapisnik.
26	136, 137	Imenik normalij.
27	18, 136, 139	Katalog šolarske knjižnice.
28	136, 139	Katalog učiteljske knjižnice.
29	18, 136, 139	Izposojilna knjiga za šolarsko knjižnico.
30	136, 139	Izposojilna knjiga za učiteljsko knjižnico.
31	136	Zaznamek ubožnih knjig.
32	136	Zaznamek razdeljenih ubožnih knjig na ljudskih šolah.
33	136	Zaznamek razdeljenih ubožnih knjig na meščanskih šolah.
34 b	136	Katalog za vsakdanjo šolo.
35 b	136	Katalog za ponavljalno šolo.
36 b	136	Katalog za meščansko šolo.
37 b	136	Tednik za vsakdanjo šolo.
38 b	136	Tednik za ponavljalno šolo.
39 b	136	Razrednica za meščansko šolo.
40 b	136	Razrednica za vsakdanjo šolo.
41 b	136	Razrednica za ponavljalno šolo.
42 b	90, 136	Šolsko naznanilo za ljudske šole.
43 b	90, 136	Obiskovalno izpričevalo za sprejem v srednjo šolo.
44 b	136, 206, 207	Preizkusno izpričevalo za zasebne učence na ljudskih šolah.
45 b	100, 136	Odhodnica.
46 b	95, 136	Odpustnica za ljudske šole po doseženi šolski doletnosti.
47 b	95, 136	Odpustnica za ljudske šole pred doseženo šolsko doletnostjo (§ 17 zakona z dne 29/4 1873, dež. zak. št. 21).
48 b	136, 208	Odpustnica za zasebne učence na ljudskih šolah.
49 b	136, 172	Konferenčno naznanilo za meščanske šole.
50 b	136, 173	Poluletno izpričevalo za deške meščanske šole (1. poluletje).
51 b	136, 173	Poluletno izpričevalo za deške meščanske šole (2. poluletje).

Obrazec	Vsled § š. i. u. r.	V s e b i n a
52 b	136, 174	Obiskovalno izpričevalo za meščanske šole.
53 b	136, 175	Odpustnica za meščanske šole (14 let do- vršil, III. razreda ni dokončal).
54 b	136, 176	Odpustnica za meščanske šole (III. razred dokončal z doseženo šolsko doletnostjo).
55 b	136, 177	Odpustnica za meščanske šole (III. razred do- končal p r e d doseženo šolsko doletnostjo).
56 b	136, 157	Izpričevalo za enoletne učne tečaje, zdru- žene z deškimi meščanskimi šolami.
57 b	136, 206, 207	Preizkusno izpričevalo za zasebne učence na meščanskih šolah.
58 b	136, 176, 209	Odpustnica za zasebne učence na meščanskih šolah v zmislu § 176, oziroma § 209 š. i. u. r.
59 b	136, 175, 209	Odpustnica za zasebne učence na meščanskih šolah v zmislu § 175, oziroma § 209 š. i. u. r.
60	18	Izkaz o prirastku in odpadu učil.
61 b	27	Zaznamek otrok, za katere prosijo roditelji oprosčenja od udeležbe pouka v obveznih učnih predmetih.
62 b	47	Zaznamek šolskih otrok, za katere se prosi prestopa iz vsakdanje v ponavljalno šolo.
63 b	95	Zaznamek šolskih otrok, za katere se prosi predčasnega odpusta iz šole.
64	109	Spisek prosilcev (kompetentovska tabela).
65	137	Osebna popisnica.

Opomnja. Črka **b** poleg številke zaznamuje, da je dotična tiskovina slovenska; številka sama brez črke zaznamuje dvojezične (nemško-slovenske) tiskovine.

Vse druge tiskovine, ki so v rabi pri šolskih vodstvih, krajnih šolskih svetih in pri okrajnem šolskem oblastvu, ostanejo zazdaj neizpremenjene.

Nove tiskovine so izšle v zalogi „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani in se lahko onod naroče.

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00155 8

00000203682

